

VALI NAMANA IOANE NA ETALOATO

Ioane vega-matagaina kilara

Ioane Iesu gena apostolo talimara gagalana ruala (12) aorai talimana ta. Ia tamana Tepetaio ira kone ai vetavu talimara.

Ioane gena eVali Namana rigolo 85 pene ago 95 vekarawarai etaloato, voo Iesu ekwaregato mulimai. Ia na eVali Namana e tanopara talimara maparara, gewala-waito e ati gewala-waito talimara, geria etaloato.

Ia gena ririwa kamuna tanopara talimara maparara pene vega-ripara, Iesu Nasareta talimana taunatauna Palagu Natuna, e Iesu taunatauna Palagu na tanoparai ematugu-rigoato, tanopara talimara ia genana maguli pia rawalia ulanana, e Palagu kolemana taunataunana ia genana evega-matagaiato taunilimalima geriai. Golea kamuna Ioane gena Vali Namana pukana aonai tenu 20:31, “Ekila atalorato, kwalana gomi na Iesu pio vega-taunataunaa, ia taunatauna Keriso, Palagu Natuna. Pene gomi na ia pio vega-taunataunaa genai, ia aranai maguli vanagivanagi pio vaia.”

Ioane gena talotalo evetaina enavugaato:

1. Palagu Natuna (*tenu 1:1-18*)
2. Palagu gena vetugunagi Iuda talimara nunganugarai ekalaato (*tenu 1:19-12:50*)
3. Palagu gena vetugunagi Iesu matotauna gena melo aorai ema kalaato (*tenu 13:1-17:26*)

4. Palagu vetugunagina ekalaato tanopara vega-magulina ulanana (*tenu 18:1-21:25*)

Maguli kilana

¹ Tovotovona na vegata Kila emaguliwai. VoKila Palagu goti gemaguliwai, e voKila Palagu.

² Ia tovotovona na vegata Palagu goti gemaguliwai.

³ Gau maparara Palagu na ia aona na ekalarato. Palagu na gau taa vagi maraupara poluna taai ati ekalaato, aikina kinavagi.

⁴ Maguli ia aonai emiana; vomaguli taunilimalima geria maeka.

⁵ Maeka mukuna aonai ewaena, na mukuna na ati etugamagi-ripaato e ati egita-rawaliato.

⁶ Palagu na talima ta etuguato, arana Ioane.

⁷ Ia kila taunatauna kilagikilagina e maeka vega-matagaina ulanana evogomaito. Pe ia genana taunilimalima maparara na vali pia kamonia e pia vega-taunataunaa.

⁸ Ia matotauna ati vomaeka, na ia evogomaito, maeka penema kilagia ulanana.

⁹ Vomaeka ia maeka taunatauna, tanoparai evogomaito, taunilimalima maparara maeka penema venira ulanana.

¹⁰ Kila tanoparai emaguliwai, e vokila aona na Palagu na tanopara ekalaato, na tanoparana ati eripaato.

¹¹ Ia gena tanoparai evogomaito, na gena taunilimalima na ati gegapi-rageato.

¹² A taunilimalima reketa na gegapi-rageato e gevega-taunataunaato gaurai, ia na rorirori evenirato, Palagu natunai pia ago.

13 Ira Palagu natunai geagoto ati taunipara genana. Voo ati tina e tama ralarana pa taunipara gena ririwai pa tina e tama geria ririwai. Aikina, taunilimalima Palagu matotauna gavanana ia natunai evega-agorana.

14 VoKila taunilimalima tauniparanai eagoto, ne ai aomai ai emagulito. Ia maekana ralem-ana iwavagina e tiavuna kamu gagitaato. Voo Palagu na Natuna geregana kwanilova, eveniatio maekana ralem-ana iwavagina e tiavuna. Vega-nama e taunatauna na evonuvonu-rageto.

15 Ioane na ia kilana ekilagi-matagaiato, ekeaato, netiwato, “Au na akilagiato talimana ea, natiwato, ‘Au mulikuna pene vogomai talimana na au evanagikuto. Kwalana au rogotina ara wala aonai vegata, ia emaguliwai.’ ”

16 Ia vega-nama na evonuvonu-rageto. Voo gena vega-nama vetainai ita maparara vevega-nama ataiatai evenirana.

17 Kwalana Palagu na Mose genana rova eveni-rato, a vega-nama e kila e maguli taunataunana, Iesu Keriso na evogomai-agirato.

18 Tovotovona na vegata pene vogomai etoma talima taa na Palagu ati egitaato. Natuna wala gerega, ia maki Palagu, Tamana laganai etaluna talimana, ia na Palagu ema vega-matagaiato.

Ioane Bapatiso gena kila matagai

Mataio 3:1-12; Mareko 1:7-8; Luka 3:15-17

19 Ioane gena kila matagai ea. Iuda talimara na Rupu Veaga velera e Levi kwaluna talimara, (E Rupu Veaga aonai vetugunagi talimara), reketa

Ierusalem na Ioane genai getugu-agorato, pia renagia ulanana, nepiatiwa, “Ia rai?”

²⁰ Ne Ioane ati evekilagi-veavugato, na wailarai ekila-matagaito, netiwato, “Au ati Keriso, (Palagu na ekilagi-maavuato vevega-maguli tauna)”

²¹ Magerenagiato, negetiwato, “Na goi rai? Goi Elia pa?” Ia ekilato, “Au ati Elia.” Magekilato, “Ai na peroveta talimana gaaloana talimana goi pa?” Ia evega-geleto, netiwato, “Aikina!”

²² Ne ira na magerenagi-waiato, negetiwato, “Na goi rai? Gemu vega-gele ono veniroririmai, pe pege tugumai talimara geriai paia ago, paia vega-ripara. Goi matotaumu valimu rakavetaina?”

²³ Gaurai Ioane matotauna evevaravaragito, netiwato, “Au karo ta tanoleanai ekea-lailaina, netina, ‘Velekou gena raupara pio aleva-maavua.’” Isaia peroveta talimana na ekilagi-kuneato gelegelena.

²⁴ Vovetugu gekalaato talimara voo Parisea talimara.

²⁵ Ne Ioane gerenagiato negetiwato, “Pene goi ati Keriso, e ati Elia, e ati voperoveta talimana, rakagau gaurai goi ovebapatisona?”

²⁶ Ioane evega-geleto, netiwato, “Au nanu namo avebapatisona, na talima ta gomi aomi ai eruga-tagona, gomi ati ripami ia.

²⁷ Ia au mulikuna evogomaina, au ati gelegele, ia gena tamaka walora pana lugara.”

²⁸ Egau maparara Betania, Ioridana waina vokavanai, gewalato, Ioane evebapatissowai kapunai.

Palagu gena Pasova mamoea

²⁹ Elaganiato aonai, Ioane na Iesu egitaato, ia genai evogomaiwai, ne ekilato, “Iopoe-ago, nee Palagu gena Mamoe Natuna, ia na tanopara gena rakava pene gapi-vagia.

³⁰ Au na ia akilagiato, natiwato, ‘Au mulikuna evogomaina talimana na evanagikuto, kwalana au rogotina ara wala aonai vegata, ia emaguliwai.’

³¹ Tovotovonai au ati ripaku ia, na au avogomaito nanu na avebapatisona, kwalana Isaraela talimara na Iesu pia ripaa ulanana.”

³² Ne Ioane maekila-matagaiato, netiwato, “Veaga Palaguna agitaato, kupa na emarigoto pune vetaina, ia atanai etikokauto.

³³ Tovotovonai au ati ripaku ia, na Palagu na etugukuto, pana vogomai, taunilimalima nanu na pana bapatisora ulanana. Ia na evaikilakuto, netiwato, ‘Goi na talima ta pono gitaa, Veaga Palaguna pene mairigo, atanai pene tikokau. Votalima na taunilimalima Veaga Palaguna na pene bapatisora.’ ”

³⁴ Ioane ekilato, “Au na agitaato gaurai akilagimatagaiana, ia Palagu Natuna.”

Iesu gena melo tovotovora

³⁵ Elaganiato aonai, Ioane magena melo rualaria vonai geruga-tagowai.

³⁶ Geruga-tagowai aonai, Iesu elaka-vanagito, egitaato, ne ekilato, “Iopoe-ago, Palaguna Mamoe Natuna, (gena vekapawai mamoea), iogitaa.”

³⁷ Ioane gena melo ruala na vokila gekamonagiato, ne Iesu mulina na geagoto.

³⁸ Iesu eruga-kuleto, mulinai gelakakauto talimara ruala egitarato, ne erenagirato, netiwato, “Gomi, rakagau goririwana?” Ira gevega-geleto, negetiwato, “Rabi, goi ariginai otaluna?” Rabi ganina vevega-ripa talimana.

³⁹ Ia evega-geleto, netiwato, “Iovogomai, ioma gita.” Ne ia ria geagoto, gena talu kapuna geve gitaato, votoma mamaguluna ia ria gepukato. Oragauna 4 koloko lavi kavanai

⁴⁰ Ioane gena kila gekamonagiato, ne Iesu mulinai gelakato talimana ta Anduru, Simona Petero tarina.

⁴¹ Anduru na Iesu eraokwaniato. Ati lovana kakana Simona erawaliato, ne evaikilaato, netiwato, “Ai na Mesia paga rawalia.” Mesia ganina Keriso, (Palaguna ekilagi-maavuato vevegamaguli talimana).

⁴² Ne ia na Simona Iesu genai evaiagoato. Iesu na egitaato, ne evaikilaato, “Goi aramu Simona, Ioane natuna, na goi ewagumona aramu pia keaa Kefas nepiatiwa.” E ara “Kefas” e “Petero” ganira kwapunamo, karo ai ganina “Vatu.”

Iesu na Filipino e Natanaela ekearato

⁴³ Elaganiato aonai, Iesu Galileia tanonai ene ago netiwato. Ia na Filipino erawaliato, ne evaikilaato; netiwato, “Muliku ai ono mai-laka.”

⁴⁴ Filipino Betesaida talimana, Anduru e Petero ria vanuga kwapuna.

⁴⁵ Filipino na Natanaela erawaliato, ne evaikilaato, netiwato, “Mose gena rovai e peroveta talimara geria pukai valina getaloato talimana

paga rawalia, ia Iesu, Nasareta talimana, Iosepa natuna.”

⁴⁶ Natanaela everenagito, netiwato, “Nasareta na gau namana ta pene vogomai?” Filipino ekilato, “Ono vogomai ono mai-gitaa.”

⁴⁷ Iesu na Natanaela egitaato, evogomaiwai, ne ia ekilagiato, netiwato, “Iogita, netalima Isaraela talimana taunatauna, ia genai opakau ta ati emiana.”

⁴⁸ Natanaela na erenagiato, netiwato, “Raka poripa-tiwaku?” Iesu na evega-geleato, netiwato, “Filipo na rogotina ere keamu. Au na goi pagita-kunemu figi gautupuna kapulenai roe waotanutagovona aonai.”

⁴⁹ Ne Natanaela na evega-geleato, netiwato, “Vevega-ripa talimamu, goi Palagu Natuna; goi Isaraela Velena.”

⁵⁰ Iesu na maevega-geleato, netiwato, “Goi na ovega-taunataunakuna, kwalana au na pavaramu, goi figi gautupuna kapulenai pagitamu, ei? Kala reketa roe nea vou pono gitara, ekala ea pia vanagia.”

⁵¹ Ne maevaikilarato, netiwato, “Taunatauna vagi, au na gomi avaikilamina, kupa pene vekalapaka pio gitaa, e Palagu gena aneru pia verage e pia mairigo pio gitara Taunilimalima Natuna genai.”

2

Vegarawa velekwana Kana vanuganai

¹ Toma ruala geaikito mulinai, Kana vanugana aonai vegarawa velekwana ta gekalaato. Kana

vanugana Galileia tanona aonai. Vovegarawa velekwana aonai Iesu tinana maki vonai.

² E Iesu magena melo ria maki geririwarato, gaurai vovegarawa velekwana aonai gelakato-gato.

³ Vine nanuna pa wain eaikito, gaurai Iesu tinana na evaikilaato, netiwato, “Ira ati garia vine nanuna.”

⁴ Iesu na evaga-geleato, netiwato, “Gare, raka-gau gaurai au oma vaikilakuna? Ne gomi gemi inagulu. Au geku toma rogotina ere kwara.”

⁵ Ne tinana na vetugunagi talimara evaikilarato, netiwato, “Rakagau pene kilagia kalana pio kalaa.”

⁶ Vonai vatu kwagutura taula toitoi vega-ruga, Iuda talimara geria kala aleva kalarai geinagulu-agirawai. Vovatu kwagutura kwapurakwapura aorai ganira galon gagala ruala (20) pa gagala toitoi (30) vetaira.

⁷ Iesu na vetugunagi talimara evaikilarato, netiwato, “Ne kwagutu nanu na iovega-vonura!” Ne gevega-vonu-poraketorato.

⁸ Voia mulinai maevaikilarato, netiwato, “Kiata iogutu-vagia, ioago-agia velekwa ekune-agiana talimana genai.” Gegutu-vagito, ne geago-agiato,

⁹ velekwa kuneagina talimana na vonanu, vine nanunai eagoto gauna, eniu-tovoato. Ia ati ripana vovine nanuna ravanana evogomaito; a nanu gewagiato melora geregariamo ripara. Ne velekwa kuneagina talimana na vegarawa valigu talimana ekea-maiato, ne evaikilaato, netiwato,

¹⁰ “Taunilimalima maparara na vine nanuna nama iwavagina getaoati-kuneana, ne velekwa

talimara geniu-matena mulinai vou, vine nanuna kiata nama lagina magetao-atiana. Na goi na vine nanuna nama iwavagina pogapi-gaugaua pene vogomai ewagumona.”

¹¹ E Iesu gena vegailia irau vagina tovtovona evega-matagaiato Kana vanuganai, Galileia tanona aonai. Voanana ia maekana-ralemana iwavagina e tiavuna kamuna evega-matagaiato, e gena melo na gevega-taunataunaato.

¹² Voia mulinai Iesu matinana e matarina melora, e gena melo, geverigoto Kaperanaumai. Vonai toma ati vogo getaluto.

Iesu na Rupu Veaga ealevaato

Mataio 21:12-13; Mareko 11:15-17; Luka 19:45-46

¹³ Iuda talimara geria Pasova (Iuda talimara kwarega aneruna na tipo evanagirato) velek-wana ewailawailato gaurai, Iesu Ierusalem mai ev-erageto.

¹⁴ Rupu Veaga aonai taunilimalima na polomakau, mamoe, e pune gevoivoi-agirawai, e talima reketa teipolo ai getanuto moni gevepoe-agirawai erawalirato.

¹⁵ Ne vekwari walona ta eraka-vatuato. Gauna na Rupu Veaga na mamoe e polomakau maparara egui-atirato. Moni gevepoe-agirawai talimara geria pata egule-vepoporato, geria moni epopolovolorato.

¹⁶ Ne pune gevoi-agirawai talimara ekilawairato, netiwato, “Egau eanana iogapi-atira! Au Tamaku gena numa voivoi numanai ragai iovega-agoa!”

17 Ne gena melo na Puka Veaga aonai eve-taloto kilana getugamagi-rawaliato, netina, “Goi gemu numa ulamagina aoku ai noowane kalova egalana.”

18 Voia mulinai Iuda talimara na gevaikilaato, negetiwato, “Evetaina okalana ganina rakagau? Raka kolemana pene vega-matagaimu ai gemai ai, goi magemu rorirori nopono kala-tiwa?”

19 Iesu evega-geleto, netiwato, “ERupu Veaga iolovoa, ne toma toitoi aorai au na mapana vega-rugaiti-waia.”

20 Ira na gevaikilaato, negetiwato, “ERupu Veaga rigolo gagala vativati taula toitoi (46) aorai gekalaato. Na goi na toma toitoi aorai mapono vega-rugaiti-waia notina?”

21 Na Iesu na ia tauniparana Rupu Veaganai evega-gelegeleato.

22 Iesu kwaregana ekuliiti-waito mulinai, gena melo na vokila getugamagi-rawaliato, ne ira na Puka Veaga e Iesu na evega-riparato kilara gevega-taunataunarato.

Iesu ripana taunilimalima geria kala

23 Iesu Pasova velekwana tomarai Ierusalem-ai etaluwai aonai, talima vogo na gevega-taunataunaato, kwalana vegailia irau vagira vogo ekalarato gegitarato gaurai.

24 Na Iesu na ira ati evega-taunataunarato, kwalana taunilimalima maparara ia ripana na-manama.

25 E talima ta ati gelegele ia taunilimalima geria maguli rauparara pene vega-ripaa, kwalana taunilimalima maparara aora ia ripana.

3

Iesu e Nikodemo

¹ Parisea talimana ta etaluwai arana Nikodemo, ia Iuda talimara geria vekuneagi talimana ta.

² Toma ta pogi aonai Iesu genai eagoto ne netiwato, “Rabi, ai ripamai, goi vevega-ripa talimamu, Palagu genana ovogomaito, kwalana ve-gailia irau vagira okalarana gaura Palagu na ati eveakavaana talimana na ati vagi pene kalara ripa.”

³ Iesu na evega-geleato, netiwato, “Taunatauna vagi avaikilamuna, ati pene walawai talimana na Palagu gena Basileia ati vagi pene gitaa.”

⁴ Ne Nikodemo na erenagiato, netiwato, “Talima kamuna ta raka mapene walawai-tiwa? Tinana tinagenai pene laka-toga, ne mapene walawai?”

⁵ Iesu evega-geleto, netiwato, “Au na avaikila-taunataunamuna, talima ta Palagu gena Basileia aonai ati pene lakatoga-kawa, na nanu na pene wala e Veega Palaguna genana maki pene wala talimana vou pene laka-toga.

⁶ Taunilimalima tauniparana genana ewalana gauna taunipara, e Palagu Palaguna genana ewalana gauna palagu.

⁷ Goi ragai pono vevega-kali evetaina avaikilamuna aonai, kwalana au pakila, ‘Gomi maparami pio walawai.’

⁸ Agi ekuluna, eagona kapurana egavu-agona. Kuluna gokamonagiana, na ravanana evogomaina, e ravanana eagona ati goripaana. Palagu Palaguna genana gewalana talimara

maparara maki vovetaina, ati goripana raka gewala-tiwana.”

⁹ Nikodemo maeverenagito, netiwato, “Egaura raka gewala-tiwana?”

¹⁰ Iesu na evega-geleato, netiwato, “Goi Isaraela geria vevega-ripa talimamu, na egaura goi ati ripamu?”

¹¹ Au na avaikila-taunataunamuna, ai ripamai gaura gakilagirana, e gagitarato gaura gakilagimatagairana, na gema kila ati gogapi-ragerana.

¹² Au na gomi gemi tanopara gaura akilagirana, na ati govega-taunataunakuna, na kupa gaura pana vega-ripami aonai, raka pio vega-taunatauna-tiwaku.

¹³ Talima ta kupai ati vagi everageto, na kupana emarigoto talimana gereganamo, ia Taunilimalima Natuna.

¹⁴ Mose na tanoleanai gelema egapi-itiato gelegelenai, Taunilimalima Natuna maki vovetaina pia gapi-itia.

¹⁵ Vonai vou ia genai pia vega-taunatauna talimara maparara na maguli vanagivanagi pia vaia.

¹⁶ Kwalana Palagu na tanopara eulamagikamu-iwavagiato gaurai, Natuna wala geregana evenirato, gaurai ia pia kamonagi-venia talimara maparara ati pia kwarega, na maguli vanagivanagi pia vaia.

¹⁷ Kwalana Palagu na Natuna ema tugu-rigioato tanoparai, ati tanopara pene agiroria ulanana, na tanopara ia pakunai pene maguli gaurai.

¹⁸ Ia genai evega-taunataunana talimana ati pene agiroria, na ati evega-taunataunana talimana warau eagirorirato, kwalana ia na Palagu

Natuna wala geregana ati evega-taunataunaana gaurai.

¹⁹ Voveagirori kwalana ea: Maeka tanoparai warau ema matagaito, na taunilimalima na mukuna geulamagi-kamuato, kwalana geria kala rakava gaurai.

²⁰ Kala rakavara gekalana talimara maparara na maeka gerugaana, maeka ati geago-veniana. Ira gekalina, kwalana geria kala rakavara nege matagaina maekai gaurai.

²¹ Na rai raupara taunatauna na ekwalanaana talimana na maeka eago-veniana, ne taunilimalima na pia gita-namanamaa, gena kala namara ekalarato, Palagu genana ekalarato.”

Iesu e Ioane

²² Voia mulinai Iesu magena melo ria Iudea tanona kavana na geagoto. Vonai getaluwai e ebapatisowai.

²³ Ioane maki Aenon ai, Salim kavanai, ebapatisowai kwalana nanu kamu vonai. Taunilimalima voanana geagowai, ebebapatisorawai.

²⁴ Voo Ioane tipura numai rogoti gere kana-gavua aonai.

²⁵ Votama Ioane gena melo Iuda talimana ta ria geveituto. Ira geria kila, arigi veguligi kalanai taunilimalima pene nama iwavagi.

²⁶ Ioane gena melo genai geagoto, ne gekilato, “Vevega-ripa talimamu, Ioridana waina vokavanai goi ria gotaluwai e goi na okilagiato talimana ebebapatisona, taunilimalima vogo ia genai geagona.”

²⁷ Ioane evega-geleta, netiwato, “Talima taa na gau ta ati pene rawali-kawaa, na Palagu na kupana pene veni-rigoa vou pene rawalia.

²⁸ Gomi matotaumi na gokamonagikuto, pe ripami au akilato, ‘Au ati Keriso, (Palagu na ekilagi-maavuato vevega-maguli tauna), na au etugukunekuto ia wailanai.’

²⁹ Pene vegarawa vavinena pene garawaa melona na pene garawaa. A pene garawaa koloana gatana eruga-tagona, (e au, Ioane), e gatana ekamonagi-tagona, gatana pene vegarawa koloana karonā pene kamonagia genai, pene verere. Vovetaina gaurai au verere na pavonuvonu-rage.

³⁰ Ia pene kamu, na au pana kei.”

Iesu kupa na evogomaito

³¹ “Kukuna na emarigoto talimana gau maparara atarai; tanopara na evogomaito talimana ia tanopara talimana e tanopara kilaramo pene kilagi. Kupa na evogomaito talimana gau maparara atarai.

³² Ia vonai egitato e ekamonagito gaura ekilagimatagairana, na talima taa na gena kila ati egapirageana.

³³ Rai na ia gena kila egapirageana talimana na evega-taunatauna vagiana, Palagu taunatauna vegata.

³⁴ Kwalana Palagu na etuguato talimana Palagu gena kila pene kilagia, kwalana Palagu na gena Veaga Palaguna na eveniato e evega-vonuvonurageana.

³⁵ Tamana na Natuna eulamagiana, e gau maparara ia gimanai etao-kaurato.

³⁶ Rai na Natuna evega-taunataunaana talimana na maguli vanagivanagi pene vaia. A Natuna ati evega-taunataunaana talimana na maguli ati pene vaia, na Palagu gena paru ia atanai pene mia.”

4

Iesu e Samaria garena

¹ Parisea talimara warau gekamonagito, Iesu na talima vogo egapirato, gena melo ai evega-agorato e ebapatorato, Ioane ati vogo egapirato.

² Na Iesu matotauna na ta ati ebapatisoato; gena melomo gebapatisowai.

³ Iesu eripato ia valina Parisea talimara na gekamonagiato, ne Iudea eraokwaniato, Galileiai ewaikule-waito.

⁴ Samaria tanona na elaka-vanagito Galileiai.

⁵ Samaria vanugana taai ekwarato. Vovanuga arana Sika. Vovanuga Iakobo na natuna Iosepa eveniato tanona laganai.

⁶ Iakobo gena puluka maki vonai. Iesu evogomaito, eraga-manukouto, gaurai puluka laganai etanu-talito. Ora gauna 12 koloko garogotakilipaaluna.

⁷ Etanu-tagowai aonai, Samaria garena ta nanu gutu eagoto, ne Iesu na enogiato, netiwato, “Nanu kiata onoma veniku, pe anama niua.”

⁸ Gena melo vanugai, ganigani voi geagoto.

⁹ Samaria garena evega-geleto, netiwato, “Goi Iuda taumu, au Samaria gareku, rakagau gaurai au geku ai nanu onogina?” Vovetaina ekilato, kwalana Iuda talimara Samaria talimara ria ati gevetau-kava-veveniwai.

10 Na Iesu na evega-geleato, netiwato, “Pere Palagu gena veveni gauna poro ripaa, e poro ripa maki, nanu kiato gemu ai enogiana talimana rai genai, ia poro nogia, ia na maguli nanuna pere venimu.”

11 Gare ekilato, “Velekou, goi ati gemu keme e puluka maki ropu vagi. Nemauguli nanuna ariginai pono gapia?”

12 Goi iwavagi, na ai tenemai Iakobo kei ei? Epuluka ia na evenimaito, e ia matotauna na eni-uawai, natuna maparara na e gena polomakau e mamoe lavetara na maki geni-uawai.”

13 Iesu na maevega-geleato, netiwato, “Enanu pia niua talimara maparara nanuna mapene kala-waira.

14 Na au na pana venia nanuna pene niua talimana, nanuna ati pene kala-waia. Kwalana au na pana venia nanuna ia aonai pulukai pene ago, pene vonewai-vonewai e maguli vanagivanagi pene venia.”

15 Vogarena enogiato, netiwato, “Velekou, nenanu ono veniku, pe nanuna ati mapene kalawaiku, e enai nanu gutu ragai mapana vogomai.”

16 Na Iesu na evaikilaato, netiwato, “Ono ago, garawamu ono vekeaa, pe taumi ruala pio vogomai.”

17 Vogare evega-geleto, netiwato, “Au ati garawaku.” Iesu ekilato, “Ne okila-taunataunana, ‘Au ati garawaku’ notina ne rorinai.

18 Gemu kila taunatauna, kwalana goi vega-imaima vegata ovegarawato, e roe nogarawaana

talimana ne ati goi garawamu.”

¹⁹ Vogare ekilato, “Velekou, au ewagumona pama ripa, goi peroveta talimamu.

²⁰ Ai tupumai e gatamai na egolo ai Palagu gealiruputali-veniawai, a gomi Iuda talimami gokilana, aliruputali kapuna Ierusalem mai voa, pe taunilimalima vonai pia aliruputali.”

²¹ Iesu ekilato, “Gare, geku kila pono vega-taunataunaa, toma ta evogomaina, egolo ai e Ierusalem mai maki Tamara ati pio aliruputali-venia.

²² Gomi Samaria talimami na goaliruputali-veniana Palaguna ati ripami; a ai na gaaliruputali-veniana Palaguna ripamai, kwalana vevega-maguli ai Iuda talimamai gemana evogomaina.

²³ Na tomana evogomaina e warau pekwara ea, aliruputali talimara taunataunara na Tamara Palagu palagu ai e taunataunai pia aliruputali-venia. Kwalana Tamara na vovetaina pia aliruputali-venia talimara etavurana.

²⁴ Palagu ia Palagu Palaguna, pia aliruputali-venia talimara na palagu ai e taunataunai pia aliruputali-venia.”

²⁵ Vogare na evaikilaato, netiwato, “Au ripaku, Mesia, gekilagiana Keriso negetina, pene vogomai. Ia pene vogomai tomanai, ia na gaura maparara pene kilagi-matagaira.”

²⁶ Na Iesu na evega-geleato, netiwato, “Tali-mana au ea, goi avaikilamuna.”

Iesu gena melo gewaikuleto

²⁷ Iesu vovetaina ekilawai aonai, gena melo gekwarato. Ira maparara nugara gepale-vagito, kwalana Iesu gare ta goti gekilakilawai, na talima ta ati ekilato, “Goi rakagau oririwana?” Pa “Rakagau gaurai goi egare goti gokilakilana?”

²⁸ Ne vogare gena nanu kwagutuna erakakwaniato, ewaikuleto vanugai, ne vanuga talimara evevaikilarato.

²⁹ Netiwato, “Iovogomai, talima ta iomai-gitaa. Ia na au geku kala akalarato gaura maparara pekilagikilagi-atira. Peiramu ia e Keriso, (Palagu na ekilagi-gavuato vevega-maguli tauna), pa?”

³⁰ Gaurai taunilimalima na vanuga geraokwaniato, Iesu genai geagoto.

³¹ Vovepaka kianai gena melo na gevaikilaato, negetiwato, “Vevega-ripa talimamu, ono ganigani.”

³² Na ia evega-geleto, netiwato, “Au magaku ganigani, gomi ati ripami ganiganina.”

³³ Vovetaina gaurai gena melo matotaura geverenagito, negetiwato, “Talima taa na gana ganigani pevuamai pa?”

³⁴ Iesu na evaikilarato, netiwato, “Au gaku ganigani etugukuto Palaguna gena ririwa pana kalaa, e evenikuto inaguluna pana vega-gugulua.

³⁵ Gomi magemi vegavutina kilana, gokilana, ‘Uve vativati mulinai vou keto-toga tomana pene kwara.’ Na au na avaikilamina, matami iokalapakara, ne araga ganiganira iogita-kalakalara, ganira warau pege tola, ginaroginaro tomana pekwarra.

³⁶ Ginaroginaro talimana gena inagulu voina pene gapia, e araga ganiganina pene tao-koua,

maguli vanagivanagi ulanana. Ganina voa, varovaro talimana e kuakua talimana pia vererekou.

³⁷ Kwalana vovetaina pene vetao vou, evetaina gekilagiana kilana taunatauna, ‘Talima taa na evaroana, taa na ekuaana.’

³⁸ Au na gomi atugumito, ati govarovekwalavito gaura kuakuara. Varovaro vekwalavira talima reketa gevekwalavito, na gomi ira geria vekwalavi gaura kuakuarai pio laka-toga.”

Samaria talimara gutuma na Iesu gevegataunataunaato

³⁹ Ne Samaria talimara vogo vovanuga aonai Iesu gevegataunataunaato, kwalana vogare gena vali pia kilana genana gaurai, ia ekilato, “Au geku kala rakavara akalarato gaura maparara pekilagikilagi-atira.”

⁴⁰ Vovetaina gaurai Samaria talimara Iesu genai, gevogomaito genogiato, ira ria pia talu. Gaura pakurai Iesu vovanugai toma ruala mae-gapirato.

⁴¹ Taunilimalima vogo na Iesu gevegataunataunaato, kwalana gena valipia kilara na.

⁴² Ne ira na vogare gevaikilaato, negetiwato, “Ai na ewagumona Iesu gavegataunataunaana, ati goi gemu kila vetainai, na ai matotaumai ia paga kamonagia, e pagama ripa-namanama, ia taunatauna Keriso, tanopara Vega-magulina Talimana.”

Vele ta natuna melona Iesu na vitina evegataunataunaato

43 Iesu vonai toma ruala etaluto mulinai, Galileiai eagoto.

44 Iesu matotauna evekilagi-matagaito, netiwato, “Peroveta talimana gena vanuga tau-natauna talimara na ati pia nugagi-ragea.”

45 Ne Galileiai evekwarato aonai, Galileia talimara na gegapi-rageato. Iesu gegapi-rageato kwalana Ierusalemāi Pasova velekwana aonai ira maki vonai, pe Iesu na rakagau ekalarato gaura maparara, matara na gegitarato.

46 Ne Iesu maewaikuleto Galileia vanugana taai arana Kana. Kana Iesu na nanu wain ai evega-agoato vanugana. Vonai king gena vele ta Kaperanaumai etaluwai, ia natuna melona evitirakavaato.

47 Vovele ekamonagito, Iesu Iudea na eagoto Galileiai, gaurai eagoto ia genai, ne enogiato, Kaperanaumai ene verigo, pe ia natuna melona eneve vega-magulia, kwalana ia natuna melona roli ekwaregawai.

48 Iesu na evaikilaato, netiwato, “Gomi vegailia irau vagira e vevega-kali kalara ati pio gitara, ati pio vega-taunataunaku.”

49 Vovele ekilato, “Velekou, ita ago, natuku neekwaregana nea.”

50 Iesu na evaikilaato, netiwato, “Ono ago, natumu melona pene maguli gaurai.” Votalima na Iesu gena kila evega-taunataunaato, gaurai eagoto.

51 Raupara na ewaikule-waito aonai, gena vetugunagi talimara ria geverawalito, ne gevaikilaato, negetiwato, “Goi natumu melona pemaguli.”

⁵² Ne ia na erenagirato, arigi orai natuna melona enamato. Ira gevega-geleto, negetiwato, “Walagani oragauna 1 koloko vetaina ia vovotina peraokwania.”

⁵³ Ne tamana eripa-rorirorito, voora taunataunanai enamato, Iesu na ia evaikilaato, netiwato, “Goi natumu pemaguli.” Gaurai ia e gena numa talimara maparara Iesu gevega-taunataunaato.

⁵⁴ Eevegailia irau vagina vega-rualana Iesu na ekalaato, Iudea na Galileiai eagoto mulinai.

5

Kovu ai Iesu na talima ta evega-namaato

¹ Ekala mulinai Iesu Ierusalem mai everageto, kwalana Iuda talimara geria velekwa ta gekalaawai.

² Ierusalem mai kovu ta vanagi kamuna arana Mamoe Vanagina laganai. Vokovu arana Heberu karonai Betesda, ia laganai agalagi numara imaima.

³ Toma mapararai viti talimara vovogo vonai gemaoko-tagowai, mata-kele, gage rakava, e tauniparara kwautarana gekwaregato talimara, [nanu pene kuvilaa gealo-tagoawai.

⁴ Kwalana aneru ta kupa na emarigowai, vonanu evega-kuvilaawai. Vonanu ekuvilaawai aonai, etulurai-kunewai talimana gena viti enamawai.]

⁵ Vonai talima taa emaoko-tagowai, gena viti rigolora gagala toitoi taula vativati (38).

⁶ Iesu na vonai maokotagonai egitaato, eripato, ia toma vogovagi eviti-agiato. Gaurai Iesu na

erenagiato, netiwato, “Goi oririwana ono nama pa?”

⁷ Viti talimana na evega-geleato, netiwato, “Velekou, nanu ekuvilaana aonai, au kovu ai ati tau raka taoraiku talimana ta. Eanana matotauku kovu ago-veninai ta etulurai-kunena.”

⁸ Iesu na evaikilaato, netiwato, “Ono kuliiti, gemu gepa ono gapi-itia, ono laka.”

⁹ Ne votalima gena viti veganamo enamato, gena gepa egapi-itiato, ne erugaitito, elakato. Vokala Tapati tomanai ewalato.

¹⁰ Gaura pakurai Iuda talimara na viti na enamato talimana gevaikilaato, negetiwato, “Toma Tapati, gemu gepa ragai ono vua-louloua, rova.”

¹¹ Ia na evega-gelerato, netiwato, “Au pevega-namaku talimana na pevaikilaku, nepetiwa ‘Gemu gepa ono gapi-itia, ono laka,’ nepetiwa.”

¹² Ne ira na gerenagiato, negetiwato, “Voo rai talimana pevaikilamu, ‘Gemu gepa ono gapi-itia, ono laka,’ nepetiwa?”

¹³ Na Iesu na evega-namaato talimana ati ripana, rai na evega-namaato, kwalana Iesu elakagerevagito, talima gutuma vonai aora na.

¹⁴ Kapinai vou Iesu na votalima Rupu Veega aonai erawaliato, ne evaikilaato, netiwato, “Ono kamonagi, ewagumona goi ponama. Kala rakavana ta ragai mapono kala-waia, rakava kamu iwavagina taa na neerawalimuna nea.”

¹⁵ Ne votalima elakato, eagoto, Iuda talimara evega-riparato, ia Iesu na evega-namaato.

¹⁶ Vovetaina gaurai Iuda talimara na Iesu gevega-rakavaawai, kwalana Tapati tomanai vevega-maguli kalana ekalaato gaurai.

17 Ne Iesu na evega-gelerato, netiwato, “Au Tamaku vanagivanagi einaguluna gaurai, au maki ainaguluna.”

18 Vovetaina ekilato gaurai, Iuda talimara geria ririwa raupara ta pia rawalia vegata, pe Iesu pia vagi-kwaregaa negetiwato. Ati voTapati ati ekwalanaato gaurai, na ekilato, Palagu ia Tamana netiwato. Kwalana vokilai ia Palagu goti gelegele netiwato.

Palagu Natuna gena tiavu

19 Gaurai Iesu na evega-gelerato, netiwato, “Taunatauna, au na avaikila-taunataunamina, Natuna geregana na gau ta ati pene kalaa, na Tamana gena kala pene gitara kalaramo ia na pene kalara. Tamana rakagau ekalana gaura mapararara Natuna na maki pene kalara.

20 Kwalana Tamana na Natuna eulamagiana, e ia na ekalarana gaura maparara maki evega-gitaana. Pa, gau kamu iwavagira maki genai pene vega-matagaira, egaura maki pene vana-gira, gomi nugami pia pale-vagi ulanana.

21 Vega-gelegelena Tamana na kwarega talimara evega-kuliiti-wairana, ne maguli evenirana vetaina, Natuna na maki gena ririwa talimara maguli evenirana.

22 Tamana na talima ta ati eagiroriana, kwalana veagirori tiavuna maparana Natuna eveniato.

23 Voia ganina, taunilimalima maparara na Natuna pia nugagi-ragea, Tamana genugagi-rageana vetaina. Natuna ati enugagi-rageana talimana na Tamana maki ati enugagi-rageana, kwalana Tamana na Natuna etuguato.

²⁴ Taunatauna au na avaikilamina, au geku kila ekamonagiana e etugukuto Palaguna evegataunataunaana talimana na maguli vanagivanagi warau pegapia. Ia Palagu gena Kota aonai ati pene laka-toga. Aikina. Kwarega warau peraokwania, maguli aonai pelaka-toga.

²⁵ Taunatauna avaikilamina, tomana roe nea pene vogomai, warau pekwara, kwarega talimara na Palagu Natuna karonā pia kamonia, e pia kamonia talimara pia maguli.

²⁶ Kwalana Tamana matotauna genai maguli emiana gelegelenai, Natuna maki vovetaina eveniatio, maguli genai emiana.

²⁷ E ia Natuna rorirori eveniatio, pene veagirori ulanana, kwalana ia Taunilimalima Natuna.

²⁸ Nugami ragai pia palevagi! Tomana evogomaina, kwarega talimara maparara roe nea kala aora na Palagu Natuna karonā pia kamonia.

²⁹ Ne piama laka-piati: Kala nama talimara pia kuliiti, maguli pia vaia gaurai kala rakava talimara pia kuliiti, rakava voina metauna pia gapia ulanana.”

Iesu pia kilagi-matagaia

³⁰ “Au gregaku na gau ta ati pana kalaa ripa. Aveagirorina maki Palagu na evaikilakuna akamonagirana gelegelerai akalarana, gaura pakurai geku veagirori rakagoto, kwalana ati au matotauku geku ririwa ta akwalanaana, na au etugukuto Palaguna gena ririwamo akalaana.

³¹ Pere au matokaukumo para vekilagi-matagai genai, au geku kila ati tau vega-taunataunana.

³² Na talima taa na maki au evega-taunataunakuna, e au ripaku, ia na au ekilagi-matagaikuna kilana taunatauna.

³³ Gomi na talima reketa gotugu-agorato Ioane genai, ne ia na kila taunatauna ekilagiato.

³⁴ Au vega-taunataunaku kilara ati taunilimalima geriana evogomaina, a Ioane pakilagia kwalana, gomi maguli pio vaia pakurai.

³⁵ Ioane noowane lamepa vetaina egalawai e emolewai, ne gomi vovekarawa kianai gemi ririwa, ia gena maekai tipo pio verere nogotiiwai.

³⁶ Na au gevega-taunataunakuna kalarana, Ioane na evega-taunataunakuna kilara, voire gevanagirana. Kwalana au Tamaku na evenikuto inaguluna ewagumona akalaana, eiana au evega-taunataunakuna, au Tamaku na etugukuto.

³⁷ Au Tamaku na etugukuto, e ia matotauna na au maki ekilagi-matagaikuto. Gomi na ia karonarogoti goro kamonagia, e kolemana maki rogoti goro gitaa.

³⁸ E gena kila gomi aomi ai ati emiana, kwalana ia na etuguato talimana ati govega-taunataunaana.

³⁹ Gomi na Puka Veaga kilara gotavinamainamarana, kwalana gomi gotugamagina, vokila aorai maguli vanagivanagi pio rawalia. Vokilana au gekilagikuna.

⁴⁰ Na gomi maguli vaivaina veaolenai au geku ai vogomai ati goririwana.

⁴¹ Au taunilimalima geriana vevega-rage ati atavuana.

⁴² Na gomi rakavetaina, au ripaku. Au ripaku gomi aomi ai pa nugami garakaurai Palagu ulamagina ati emiana.

⁴³ Au avogomaito Tamaku aranai, ati gogapiragekuna. Na talima poluna ta pene vogomai matotauna aranai genai, pio gapi-ragea.

⁴⁴ Gomi matotaumimo aomi ai govevegaragena ne gogapiragerana. Na vovevegarage Palagu geregana namo pene kalaa. Palagu genana evogomaina vovevegarage, gomi na ati goririwaana pio gapia. Pene gomi nevetaina matotaumi aomi ai govevegaragena genai, au raka pio vega-taunatauna-tiwaku?

⁴⁵ Ragai pio tugamagi, au na Tamaku wailanai pana rolimi, aikina. Veroli talimana gogapirageana talimana, Mose, ia na gomi pene rolimi.

⁴⁶ Pere gomi Mose pogoro vega-taunataunaa genai, au maki pogoro vega-taunataunaku, kwalana ia na au kolemake etaloato.

⁴⁷ Na pene ia na etaloato kilana ati pio vega-taunataunaa genai, au geku kila raka pio vega-taunatauna-tiwaa?”

6

Iesu na ragana imaima (5,000) egupurato

Mataio 14:13-21; Mareko 6:30-44; Luka 9:10-17

¹ Voia mulinai Iesu Galileia kovuna na evanagito kavatai. Vokovu arana ta Tiberia.

² Ne taunilimalima vogo vagi ia mulina na geagoto, kwalana vegailia irau vagira ekalato viti talimara geriai gegitarato gaurai.

³ Voia mulinai Iesu golo ai everageto, ne vonai gena melo ria getanu-talito.

⁴ Iuda talimara geria Pasova velekwana ekav-inagiwai wailai.

⁵ Iesu epoe-ituto, taunilimalima galagala vagi ia genai gevogomaiwai, gaurai ia na Filipino evaik-ilaato, netiwato, “Ita ganigani ariginai toma tavoina etaunilimalima maparara gupu-agira?”

⁶ Iesu vovetaina ekilato, kwalana Filipino aona pene ripaa ulanana. A ia ripana rakagau pene kala.

⁷ Filipino na evega-geleato, netiwato, “Siliva monira tinavu ruala (200) na ganigani gaura pita voira, na ati pia gelegele, e kiarakiara maki maparara ati vagi pene gavura.” (Siliva moni tinavu ruala (200) talima ta voina uve taula vativati (8) aonai pene gapi vetaina.)

⁸ Gena melo ta arana Anduru, Simona Petero tarina, ia na evega-geleato, netiwato,

⁹ “Melo girigiri ta ea, ia gana pereti imaima, e magani ruala. Na ati pia gelegele etaunilimalima maparara geriai.”

¹⁰ Iesu na evaikilarato, netiwato, “Taunilimalima ia vaikilara, ia tanutanu-tali.” Vokapu magawana. Ne taunilimalima maparara getanutanulito. Marumaru geregiamo ragana imaima (5,000) vetaina.

¹¹ Ne Iesu na vopereti egapirato, Palagu evega-namaato, ne getanu-talito talimara maparara geveni-veagavurato. Magani maki vovetaina ekalarato, maparara gegapito geria ririwa gelegelera.

¹² Ira maparara gegani-mateto, ne Iesu na gena melo evaikilarato, netiwato, “Pereti kovara ma-

parara iokoko-koukoura geriana, kiata vagi maki ragai pene lekwalekwa.”

¹³ Ne vopereti geganirato kovara maparara gekoko-koukourato, papalu maparara gagalana ruala gevega-vonurato.

¹⁴ Taunilimalima na Iesu na evegailia irau vagina ekalaato gegitaato aonai, gekilato, “Tau-natauna, e peroveta talimana tanoparai pene vogomai negetiwato talimana.”

¹⁵ Iesu eripato, taunillimalima pia vogomai, ia piana gapia geria king ai pia vega-agoa gaurai. Vovetaina gaurai golo ai maewaikuleto.

Iesu nanu atanai elakato

Mataio 14:22-33; Mareko 6:45-52

¹⁶ Elaviawai aonai, Iesu gena melo kovu ai geverigoto.

¹⁷ Vonai gati gautai gerageto, ne kovuna gevanagito, Kaperanaumai geagoto. Voo wa-rauna epogiato, na Iesu rogoti ere kwara ira geriai.

¹⁸ Aonai agi kamu vagi egavuwai, gaurai vokovu akuna maki gekamuto.

¹⁹ Iesu gena melo kilomita imaima pa taula toitoi vetaina gati gepako-agiato aonai, ira na Iesu gegitaato, nanu atana na elaka-maiwai, gati evogomai-veniawai, gaurana ira gekalito.

²⁰ Iesu na evaikilarato, netiwato, “Ragai iokali, e au.”

²¹ Ne ia gegapi-rageato, gati ai, atilovana geago-veniawai kapunai gekwarato.

Taunilimalima na Iesu getavuato

²² Elaganiato, taunilimalima vogo Iesu gena melo gati ai geragekauto kapunai gerugatagowai. Ira geripato, tovotovonai vonai gati kwapunamo vokovu taitarinai. E maki riparia, Iesu gena melo ria vogati ai ati gerageto, gena melo geregاريو gerageto ne gevanagito.

²³ Gati reketa Tiberia na gevogomaito, kovu taitarinai gema toga-rageto. Ira getoga-rageto kapuna, Velekou na pereti Palagu evega-namaato mulinai, taunilimalima evenirato, geganirato kapuna laganai.

²⁴ Votaunilimalima geripa-rorirorito, Iesu gena melo ria vonai aikina, gaurai vogati ai geragekauto, Kaperanaumai gevanagito, Iesu geve tavuato.

Iesu maguli ganiganina

²⁵ Taunilimalima na Iesu kovu kavata taitarinai gerawaliato, ne gevaikilaato, negetiwato, “Vevega-ripa talimamu, goi arigi toma enai poma kwara?”

²⁶ Iesu na evega-gelerato, netiwato, “Au na avaikila-taunataunamina, gomi na au gotavukuna kwalana vopereti goganirato, ne gogani-mateto, e ati vovegailia irau vagira gogitarato gaurai, gotavukuna.

²⁷ Mapia rakava ganiganira inagulura ragai pio kala, na ganigani roe wapia mia-vanagivanagi pene ago, maguli vanagivanagi, inaguluna pio kalaa. Voganigani Taunilimalima Natuna na pene venimi, kwalana Tamana Palagu na ia genai vegailia ta ekalaato, ia evega-taunataunaato vegailiana.”

²⁸ Ne gerenagiato, negetiwato, “Ai Palagu gena ririwa inagulura aia kala napaiatiwa genai rakagau paia kala?”

²⁹ Iesu na evega-gelerato, netiwato, “Palagu gena inagulu gomi na pio kalaa netina inaguluna eiamo: Etuguato talimana pio vega-taunataunaa.”

³⁰ Ira na gerenagiato, negetiwato, “Goi na ai gema raka vegailia irau vagina pono kalaa paia gitaa, ne goi paia vega-taunataunamu? Goi na rakagau pono kalaa?”

³¹ Ai tenemai na mana geganiato tanoleanai, Puka Veaga aonai ekilagiana vetaina, evetaina ekilana, ‘Ia na pereti kupa na eveni-rigorato geganito.’”

³² Iesu na evega-gelerato, netiwato, “Tau-natauna vagi avaikilamina, ati Mose na vopereti kupa na evenimito. Aikina. Au Tamaku na pereti taunatauna kupa na evenimina.

³³ Kwalana Palagu gena pereti kupana emarigoto talimana. Ia na tanoparai getaluna talimara maguli evenirana.”

³⁴ Ne ira na gevaikilaato, negetiwato, “Velekou, nepereti toma mapararai pono venimai.”

³⁵ Iesu na evaikilarato, netiwato, “Maguli peretina au ea. Au geku ai pene vogomai talimana ati pene vitoa, e au pene vega-taunataunaku talimana, nanuna ati pene kalaa.

³⁶ Na au na gomi warau avaikilamito, gogitakuna, na ati govega-taunataunakuna.

³⁷ Tamaku na au evenikuto talimara maparara, au geku ai pia vogomai, e raira au geku ai pia vogomai talimara, au na ati pana gui-waira.

³⁸ Kwalana au kupa na amarigoto, ati au geku ririwa pana kalaa ulanana, na au etugukuto Palaguna gena ririwa pana kalaa ulanana.

³⁹ E au etugukuto Palaguna gena ririwa, au evenikuto talimara maparara ta ati pana kala-lekwalekwaa, a maparara kwaregana pana vega-kuliiti-waira toma ikanai.

⁴⁰ Kwalana au Tamaku gena ririwa, Natuna pia gitaa e pia vega-taunataunaa talimara maparara na maguli vanagivanagi pia vaia, e toma ikanai pana vega-kuliiti-waira.”

⁴¹ Na Iuda talimara gemunemuneto, kwalana ia ekilato, “Au kupa na amarigoto peretina.”

⁴² Gaurai gekilato, “Etalima e Iesu, Iosepa natuna, ei? Ia tamana e tinana ita ripara. Raka rauparai ia ekilana, ‘Au kupa na amarigoto?’”

⁴³ Iesu na evega-gelerato, netiwato, “Gomi matotaumi aomi ai munemune iovega-aikia.

⁴⁴ Au geku ai ta ati pene vogomai kawa, na Tamaku, au etugukuto Palaguna, ia na rai au geku ai pene vaimaia talimanamo. E au geku ai pene vogomai talimana, au na toma ikanai kwaregana pana vega-kuliiti-waia.

⁴⁵ Peroveta talimara na evetaina getaloato, ‘Ira maparara Palagu na pene vega-ripara.’ Tamaku gekamonagi-veniana e genana ripa gegapina talimara maparara, au geku ai pia vogomai.

⁴⁶ Au ati akilana, talima taa na Tamaku egitaato natina, na Palagu genana evogomaito talimana geregana namo Tamaku egitaato.

⁴⁷ Avaikila-taunataunamina, au evega-taunataunakuna talimana na maguli vanagivanagi pene vaia.

48 Maguli peretina au ea.

49 Gomi tenemi na tanoleanai mana gegani-awai, na gekwaregato.

50 Na kupa na emarigona peretina ea, ia pene gania talimana ati pene kwarega.

51 Au maguli peretina kupa na emarigoto. Talima taa na epereti pene gania, ia pene magulivanagivanagi. E pereti au na pana venia au virigoku. Au virigoku pana veni-piatogaa kwalana, tanoparai getaluna talimara na maguli pia vaia ulanana.”

52 Eiana Iuda talimara matotaura aorai veitu kamu iwavagina ewalato, ira gekilato, “Etalima na arigi rauparai ia virigona pene venira pita gania?”

53 Iesu na evaikilarato, netiwato, “Avaikila-taunataunamina, pene gomi na Taunilimalima Natuna virigona ati pio gania e ralana ati pio niua genai, gomi aomi ai maguli ati pene mia.

54 Rai na au virigoku pene gania e ralaku pene niua talimana, maguli vanagivanagi pene vaia, e au na toma ikanai kwaregana pana vega-kuliiti-waia.

55 Kwalana au virigoku ganigani taunataunana, e au ralaku maki niuniu gauna taunataunana.

56 Rai au virigoku pene gania e ralaku pene niua talimana, au aoku ai pene talu, e au maki ia aonai pana talu.

57 Tamaku ia maguli kwalana ia na etugukuto e au ia pakunai amagulina. Voia gelegelenai au virigoku pene gania talimana maki pene maguli, kwalana au amagulina.

58 Au kupa na emarigoto peretina au ea. Gomi tenemi mana geganito na gekwaregato. Na epereti pene gania talimana pene maguli vanagivanagi.”

59 Iesu na ekila Iuda talimara rupu ai evaikilagirato, Kaperanaumai evevega-ripawai aonai.

Maguli vanagivanagi kilara

60 Iesu gena melo gutuma na ekila gekamonagiato, negetiwato, “E vevega-ripa kilana gaoka vagi, rai na pene gapi-ragea.”

61 Iesu ripana gena melona vokila gemunemune-agiawai, gaurai evaikilarato, netiwato, “Ekila na pevega-vekwakunagimi?”

62 Pene gomi Taunilimalima Natuna pio gitaa, pene veragewai, etalu-agiato kapunai rakavetaina?

63 Palagu Palaguna na maguli evenirana; tauniparana ati pene veakavara. Au na avaikilamina kilara Palagu, e ira aorai maguli emiana.

64 Na gomi reketa na ati govegataunataunakuna.” Iesu ripana tovofovona na vegata, rai taa na ati evega-taunataunawai e maki rai na ia pene lewaa.

65 Maekilato, “Vovetaina gaurai au na avaikilamito, ta au geku ai ati pene vogomai-kawa, na Tamaku na pene vega-taunataunaa talimana vou pene vogomai.”

66 Vokila gekamonagiato, voanana Iesu gena melo vogo ia genana gelaka-gerevagito, e ia ria ati magelaka-kouwai.

⁶⁷ Ne Iesu na gena melo gagalana ruala erenagirato, netiwato, “Gomi maki goririwana pio lakagerevagi pa?”

⁶⁸ Simona Petero na evega-geleato, netiwato, “Velekou, ai rai genai mapaia ago? Maguli vanagivanagi kilara goi gemu ai.

⁶⁹ Ai na gavega-taunataunamuna e gariparorirorina, goi Palagu gena Veaga Talimana.”

⁷⁰ Iesu evega-geleto, netiwato, “Au na gomi gagalana ruala avirigimito ei? Na gomi ta ne tiapolo.”

⁷¹ Ia na Iudas, Simona Isakariota natuna, ekilagiato. Iuda maki vomelo gagalana ruala aorai melona taa, na ia na Iesu roe nea vou pene lewaa.

7

Iesu matarina melora ria

¹ Voia mulinai Iesu Galileiai elakavowai. Ia ati eririwato, Iudeai pene ago, kwalana Iuda talimara vonai geria ririwa, ia pia vagia.

² Iuda talimara geria Palai-ama Velekwana tomana ekavinagito. (EPalai-ama Velekwana gekalaawai genai, palai-ama gekalarawai, ne aorai getaluwai, kwalana tenera tanoleanai palai-ama aorai getaluwai, voia pia tugamagi-tagoa ulanana.)

³ Ne Iesu tarina melora na gevaikilaato, negetiwato, “Ekapu ono raokwania, Iudeai pono ago, pe okalarana kalara gemu melo na pia gitara.

⁴ Kwalana rai matotauna pene vevega-matagai netina talimana, pia ripaa ulanana, gau kwauta ati pene kala veavugaa. Goi ekala okalarana, pe tanopara mapararai ono vevega-matagai!”

⁵ Kwalana Iesu tarina maparara na maki ia ati gevega-taunataunaawai.

⁶ Gaura pakurai Iesu na evaikilarato, netiwato, “Au geku toma rogotina ere kwara. A gomi gemi ai toma maparara gelegeleramo.

⁷ Tanopara na gomi ati eparu-venimina, na au eparu-venikuna, kwalana au kala rakavara ekalarana gaura akilagi-matagairana.

⁸ Gomi pio ago vovelekwai. Na au ati pana ago, kwalana au geku toma taunatauna rogotina ere kwara.”

⁹ Iesu vovetaina ekilato, gaurai Galileiai etaluto.

Iesu Ierusalem

¹⁰ Iesu tarina melora geagoto vovelekwai, mulirana Iesu maki maeagoto. Na ati elaka-matagaito, veavugai eagoto.

¹¹ Vovelekwa kapunai Iuda talimara na getavuawai, geverenagi-agiawai, negetiiwai, “Ia ariginai?”

¹² Vogutuma para aonai Iesu warigi gekilagi-garigari-gitaawai. Talima reketa gekilawai, “Ia talima namana” negetiwato. Reketa gekilawai, “Aikina, ia na taunilimalima reketa evailearana.”

¹³ Na talima taa na ati ekilagi-matagaiato, kwalana ira maparara Iuda velera kalira na gekaliwai.

¹⁴ Velekwa tomara reketa geaikito, reketa roe voa aonai, Iesu Rupu Veaga aonai elaka-togato, ne evevega-ripato.

¹⁵ Ne Iuda talimara gevevega-kali-rakavato, negetiwato, “Etalima vevega-ripa kilara raka

eripa-tiwato, ia vevega-ripa kapuna taai ati elakato.”

¹⁶ Iesu evega-geleto, netiwato, “Au na rakagau avevega-ripagirana gaura ati au geku vevega-ripa, na au etugukuto Palaguna genana gevogomaina.

¹⁷ Pene talima ta eririwana Palagu gena ririwa pene kalara netina talimana, au geku vevega-ripa kilara pene ripara. Pene ripa, au geku vevega-ripa kilara Palagu genana gevogomaina, pa au matotauku gekuna.

¹⁸ Rai talima gena ririwa kilara ekilagina, matotauna arana vega-ragenā rauparana ekaalana. Na au etugukuto Palaguna vega-ragenā rauparana ekalaana talimana genai, kila taunatauna emiana, ia genai opakau ta ati emiana.

¹⁹ Mose na gomi rova evenimito, ei? Na gomi taa na vorova ati gokwalanarana. E rakagau gaurai au iovagiku nogotina?”

²⁰ Votaunilimalima gutuma gevega-geleto, negetiwato, “Goi palagu rakavana taa na eporogimuto. Rai na ene vagimu notina?”

²¹ Iesu na evega-gelerato netiwato, “Au na enai Ierusalemāi kala irau vagina ta akalaato aonai, gomi maparaparami nugami gepale-vagito.

²² Mose na melo tauniparara kopira lamavagira kalana evenimito, gaura pakurai gomi na melo keira Tapati ai maki kopira golama-vagirana. Vokopi lamavagi kalana ati Mose na etinaato, na gomi tenemi na getinaato.

²³ Pene melo tauniparara kopira Tapati tomanai golama-vagirana Mose gena rova ragai pio kala-makoraa genai, rakagau gaurai au

goparu-venikuna, Tapati tomanai talima ta pana vega-nama gugulua?

²⁴ Gomi na gau maparara mulira gitagitarai ragai pio agirorira, na gau maparara rorirori ai pio agirorira.”

E talima Keriso pa?

²⁵ Ne Ieruselema talimara reketa, gekilato, “Pia vagia negetina talimana ea.

²⁶ Iogitaa, ia magugulagina ekilakilana, taa na ati evaikila-wainagiana. Pa peiramu kaonsela talimara pege ripa, Keriso taunataunana ea.

²⁷ Na Keriso, (Palagu na ekilagi-maavuato vevega-maguli tauna), pene vogomai aonai, ta ati pene ripa ia ravanana pene vogomai. Na etalima ravanana evogomaito ita maparara ripara.”

²⁸ Iesu Rupu Veaga aonai roe waevevega-ripawai aonai, ekila-kamukamoto, netiwato, “Taunatauna, gomi ripami au rai e ravanana avogomaito. Na au ati matotauku geku ririwaimo avogomaito. Au etugukuto Palaguna taunatauna. Gomi ati ripami ia.

²⁹ Na au ia ripaku, kwalana au ia genana avogomaito e ia na etugukuto.”

³⁰ Ne ia gapi-talia negetiwato, na talima ta gimana ia genai ati enapa-kauato, kwalana gena toma taunatauna rogoti ere kwara gaurai.

³¹ Na taunilimalima vogovagi egutuma aonai ia gevega-taunataunaato, negetiwato, “Keriso pene vogomai aonai, vegailia irau vagira kalara kalakalarai etalima pene vanagia pa?”

Vegitatago talimara getugurato Iesu pia gapia ulanana

³² Parisea talimara gekamonagito, taunilimal-ima gutuma na vokila Iesu genai gekilagi-garigariawai. Voia galamanai Parisea talimara e Rupu Veaga velera kamura na Rupu Veaga gitatagona talimara reketa, getugurato, Iesu pia gapia ulanana.

³³ Iesu ekilato, “Au gomi ria ati rau kiana pita talu, voia mulinai pana laka-gerevagi etugukuto Palaguna genai pana ago.

³⁴ Gomi na pio tavuku, na ati pio rawaliku, e au pana talu kapunai, gomi ati pio ago ripa.”

³⁵ Ne Iuda talimara matotaura geverenagito, negetiwato, “Ia ravanai pene ago, pe ita na ati pita rawalia netina? Peiramu ia pene ago Grik talimara geria tanoparai, Iuda talimara gutuma maki ira aorai getaluna gaurai, vonai Grik talimara pene vega-ripara.

³⁶ E raka kila ia na ekilagiana, netina, ‘Pio tavuku na ati pio rawaliku,’ e, ‘Au pana talu kapunai gomi ati pio ago ripa?’”

Maguli eveniana nanuna

³⁷ Velekwa ikana tomana, voo toma kamu iwav-agina, Iesu erugaitito, ne ekila-inalato, netiwato, “Rai nanu na ekalaana, au geku ai pene vogomai, nanu penema niu.

³⁸ Puka Veaga aonai ekilana gelegelenai, netina, ‘Au pene vega-taunataunaku talimana aonana maguli nanuna pene galu-atia.’ ”

39 Iesu na Palagu Palaguna vovetaina ekilagiawai, raira na Iesu gevega-taunataunaana talimara na vou pia vaia. Votomai Veaga Palaguna Palagu na rogoti ere venira, kwalana Iesu na Palagu gena maeka ralema iwavagina maki rogoti ere gapia gaurai.

Taunilimalima matotaura gevewareto

40 Talima reketa vogutuma aorai vokila gekamonagiato, ne gekilato, “Taunatauna, ita na peroveta talimana taaloana talimana ea.”

41 Talima reketa gekilato, “E Keriso.” Na reketa gekilato, “Aikina, Keriso Galileia na ati pene vogomai.

42 Puka Veaga aonai ekilana, Keriso Davida petena na pene vogomai, e Betelehemai, Davida etaluwai vanuganai, pene wala.”

43 Vovetaina gaurai talima matotaura aorai gevetao-kavalugato, kwalana Iesu galamanai.

44 Talima reketa geririwato pia gapia, na ta gimana ia genai ati enapa-kauato.

Juda velera na Iesu ati gevega-taunataunaato

45 Rupu Veaga gitatagona talimara gewaikuleto, ne Rupu Veaga velera kamura e Parisea talimara na gerenagirato, negetiwato, “Rakagau gaurai ia ati pogo vaimaia?”

46 Rupu Veaga giatatagona talimara gevega-geleto, negetiwato, “Etalima ekilana vetaina talima ta rogotina ere kila.”

47 Ne Parisea talimara gevaikilarato, negetiwato, “Pe, gomi maki ne ia na peopami?”

48 Vekuneagi talimana ta pa Parisea talimana taa na ia evega-taunataunaana pa? Aikina!

⁴⁹ A etaunilimalima na gevega-taunataunaana, ira Mose gena rova ati ripara talimara. Palagu na geria rakava voire pene venira.”

⁵⁰ Parisea talimana ta vonai arana Nikodemo. Ia pogi ta eagoto Iesu evegitaato talimana. Ia na evaikilarato, netiwato,

⁵¹ “Ita gera rova ekilana, talima ta gena kila gekamonagi-kuneana vou, voia mulinai gena rakava voina metauna pia venia.”

⁵² Ira na gevega-geleato, negetiwato, “Goi maki Galileia talimamu pa? Puka Veaga aona pono tavua, voanana pono ripa, peroveta talimana ta Galileia na ati pene vogomai.”

[
⁵³ Ne taunilimalima maparara geria numai geagoto.

8

Veopa-lemā garena

¹ Na Iesu Olive Golonai eagoto.

² Elaganiato amoamo valiguna ia mae-waikuleto Rupu Veaganai. Vonai taunilimalima maparara geagoto genai, getanu-gegelagiato, ne etanu-talito, evega-riparato.

³ Ne rova gevevega-ripagirawai talimara e Parisea talimara na gare ta Iesu genai geago-agiato. Vogare eveopa-lemawai aonai ger-awaliato, ne geago-agiato, Iesu ria getanu-tagowai talimara maparara wailarai gevevega-rugaato.

⁴ Iesu gevaikilaato, negetiwato, “Vevega-ripa talimamu, egare eveopa-lemavona aonai pege rawalia.

⁵ Mose gena rova ekilana, vovetaina pia kala garera, vatu na paia vale matera. Goi rakagau notina?”

⁶ Vovetaina gekilato, Iesu gekalatovoato, pia vega-verauleaa ulanana. Na Iesu erupu-talito, kwano ai ririna na etalotaloto.

⁷ Ira na Iesu roe wagenagiawai aonai, erugaitito, ne evaikilarato, netiwato, “Rai gomi aomi ai rogotina ere kala rakava genai, ia na vatu pene gapia, egare pene vale-kunea.”

⁸ Ne Iesu maerupu-talito, kwano ai maetalotaloto.

⁹ Ira na vokila gekamonagiato aonai, ira kwapurakwapura aorai geripato mageria kala rakava, gaurai kwapurakwapura gelakavagilakavagito; talima kamura gelaka-kuneto mulinai vou gulu valigu magelakato. Iesu gereganamo eruga-tagowai, vogare goti.

¹⁰ Ia erugaitito aonai, talima ta ati egitaato, vogaremo, ne erenagiato, netiwato, “Goi pege vega-rakavamu talimara arigia? Taa na gemu rakava metauna voiana ati pevenimu?”

¹¹ Vogare evega-geleto, netiwato, “Velekou, ta vagi maki aikina.” Gaurai Iesu ekilato, “Au na maki gemu rakava metauna voina ati pana venimu. Ono laka, na ragai mapono kala-rakavawai.”]

Iesu tanopara maekana

¹² Na Iesu taunilimalima evopata-venirato, netiwato, “Au tanopara maekana. Rai au muliku ai pene laka talimana, mukunai ati pene laka, na maguli maekana pene vaia.”

13 Parisea talimara na gevaikilaato, negtiwato, “Goi matotaumu ovevaravaragina; gaurai goi gemu varavara ati taunatauna.”

14 Iesu evega-geleto, netiwato, “Aikina, au matotauku avekilagina, na au na rakagau akilagiana gauna taunatauna. Kwalana au ripaku ravanana avogomaito e ravanana mapana ago. A gomi ati ripami au ravanana avogomaito e ravanana mapana ago.

15 Gomi taunilimalima geria veagirori rau-paranai goveagirorina. Au na ta ati aagiroriana.

16 Na pene au pana veagirori genai, geku veagirori taunatauna. Kwalana au ati geregakumo aveagirorina, na Tamaku, au etugukuto Palaguna, au goti.

17 Gomi gemi rovai maki evetaina ekilana, talima ruala na kila kwapunamo gekilagiana genai voo taunatauna.

18 Au matotauku avekilagina; e Tamaku, etugukuto Palaguna, na au maki ekilagikuna.”

19 Gaurai ira na gerenagiato, negetiwato, “Goi tamamu ariginai?” Iesu evega-geleto, netiwato, “Gomi ati ripami au, e Tamaku maki ati ripami. Pere au pogoro ripaku, Tamaku maki pogoro ripaa.”

20 Iesu gena ekila Rupu Veaga aonai evevegaripawai, moni geura-koukourawai mauana kapunai. Talima ta ati enapakauto genai, kwalana ia gena toma rogotina ere kwara.

Au pana ago kapunai gomi ati pio ago ripa

21 Iesu na evaikila-wairato, netiwato, “Au alaka-gerevagina. Gomi na pio tavuku, na gemi

kala rakava aonai pio kwarega. Au pana ago kapunai, gomi ati pio ago ripa.”

²² Na Iuda talimara gekilato, “Ia pekila, ia pene ago kapunai ita ati pita ago. Voia ganina ia matotauna pene vevagi, pa?”

²³ Iesu evega-geleto, netiwato, “Gomi etanopara genana ekalamito, na au kukunana amarigoto. Gomi etanopara talimami, na au ati etanopara talimaku.

²⁴ Gaura pakurai au na gomi pavaikilami; gemi rakavai pio kwarega. Kwalana pene au, Keriso, ati pio vega-taunataunaku genai, gemi rakavai pio kwarega.”

²⁵ Na ira na gerenagiato, negetiwato, “Goi rai?” Iesu na evega-gelerato, netiwato, “Tovotovonai vegata gemi akilagirawai vetaina.

²⁶ Kila vovogo para kilagira e para agirorimi, kwalana gemi kala vetainai. Na kwapunamo, au etugukuto Palaguna taunatauna, e ia genana akamonagito kilara tanoparai getaluna talimara avega-riparana.”

²⁷ Ira ati getugamagi-iluto Iesu na Tamana ekilagiawai.

²⁸ Gaurai maevaikilarato, netiwato, “Gomi na Taunilimalima Natuna pio gapi-itia mulinai vou, pio ripa au Keriso. Ne pio ripa, au gregaku na gau ta geku ririwaimo ati akalaana, na Tamaku na au rakagau evega-ripakuna kilaramo, au na gomi avega-ripamina.

²⁹ E au etugukuto Palaguna au goti, au ati eraokwanikuna; kwalana au na vanagivanagi ia na everere-agirana kalaramo akalarana.”

30 Talima vogona na Iesu gevega-taunataunaato, ekila ekilagirawai gaurai.

Aperaamo natuna

31 Ne Iesu na Iuda talimara, ia gevega-taunataunaato talimara, evaikilarato, netiwato, “Pere gomi na au geku vevega-ripa kilara pio kwalanara genai, gomi au geku melo taunatauna.

32 Gaurai taunatauna pio ripaa, e votaunatauna na pene luga-vaginmi, gau kwauta na ati mapene ligoligomi.”

33 Ira gevega-geleto, negetiwato, “Ai Aperaamo kalakalana e inagulu talimana ati voina talimani ati gaagoto. E goi rakagau gaurai okilana, “Taunatauna na pene luga-vagimi?”

34 Iesu na evaikilarato, netiwato, “Avaikila-taunataunamina, rai rakava ekalaana, ia kala rakava gena inagulu talimana ati voina talimana.

35 Inagulu talimana ati voina talimana numai ati pene talu kikitalli, na numa gatana natuna vou numai pene talu-vanagivanagi.

36 Gaura pakunai pene Palagu Natuna na pene luga-vagini genai, gomi pio veluga-vagi vegata, gau kwauta na ati mapene ligoligomi.

37 Au ripaku gomi Aperaamo kalakalana, na gomi goririwana, au pio vagiku, kwalana gomi na geku vevega-ripa kilara, ati vagi gogapi-ragerana.

38 Au na rakagau Tamaku genai agitarato gaura gomi avaramina, a gomi tamami genana gokamonagito gaura gomi na gokalarana.”

39 Ira na Iesu gevega-geleato, negetiwato, “Ai tamamai Aperaamo.” Iesu na evaga-gelerato, netiwato, “Pere gomi taunatauna Aperaamo

natuna genai, ia na ekalarato kalara gomi na maki pogoro kalara.

⁴⁰ Au Palagu genana akamonagirato kilara taunataunara maparara gomi avaramina, na gomi goririwana, au iovagiku nogotina. Aperaamo vovetaina ati ekalato.

⁴¹ Gomi matotaumi tamamii (Tiapolo), na rakagau ekalana kalana gokalaana.” Ira gevegeleto, negetiwato, “Ai ati kuvia lema talimamai. Ai Tamamai Palagumo geregana.”

Tiapolo natuna

⁴² Iesu na evaikilarato, netiwato, “Pene Palagu taunatauna gomi Tamamai genai, au pogoro ulamagiku. Kwalana au Palagu lagana na avogomaito. Au geku ririwai ati avogomaito, na ia na etugukuto.

⁴³ Rakagau gaurai au na rakagau akilagiana kilana ati gotugamagi-iluana? Kwalana au geku kila ati gelegele pio kamongira.

⁴⁴ Gomi tamamii Tiapolo gena taunilimalima, pe gomi goririwana tamamii na eririwa-rakavarana kalara pio kalara. Tovotovona na vegata ia vevagi-repa talimana e kila taunatauna ati ekwalanaana, kwalana ia aonai kila taunatauna ta ati emiana. Ia eopana, voo ia gena maguli taunatauna. Kwalana ia opa talimana, opakau maparara tamara.

⁴⁵ Na au na gomi kila taunatauna avaramina, aonai gomi na au ati govega-taunataunakuna.

⁴⁶ Na gomi taa na au geku ai kala rakava ta porawalia pa? A pene au na kila taunataunana

akilagiana genai, rakagau gaurai au ati govega-taunataunakuna, ei?

47 Palagu natuna na Palagu gena kila pene kamonagia. A gomi ati Palagu natuna, gaura pakurai ati gokamonagina.”

Iesu e Aperaamo

48 Ne Iuda talimara na Iesu gevaikilaato, negetiwato, “Ai taunatauna garorirorina. Goi Samaria talimamu e palagu rakavana na peporogimu.”

49 Iesu evega-geleto, netiwato, “Au palagu rakavana na ati pegorogiku. Au Tamaku akuparageana, na gomi na au ati gokupa-ragekuna.

50 Au matotauku araku vega-ragenana rauparana ati atavuana; na ia talima taa na etavuana, e ia Kota ekamonagina talimana.

51 Taunatauna vegata, avaikilamina, au geku kila pene kwalanaa talimana ati pene kwarega.”

52 Iuda talimara gekilato, “Ai ewagumona paga ripa-namanama, goi palagu rakavana na eporogimuto. Aperaamo ekwaregato, peroveta talimara maki gekwaregato, a goi okilana, rai na goi gemu kila pene kwalanara talimana ati pene kwarega.

53 Ai tamamai Aperaamo ekwaregato. Goi na ia, ai tamamai Aperaamo, oiwaato, ei? Ia ekwaregato e peroveta talimara maki gekwaregatuto. Goi otugamagina, goi rai?”

54 Iesu evega-geleto, netiwato, “Pere au matotauku para vevega-rage, geku vevega-rage ati ganina. Na au Tamaku na evega-ragekuna. E ia gomi na gokilagiana, gokilana gomi gemi Palagu nogotina.

⁵⁵ Gomi ati ripami ia, na au ripaku ia. Pene au pana kila, au ati ripaku ia, au opakau talimaku gomi vetaimi, na au ripaku ia, e gena kila akwalanarana.

⁵⁶ Gomi tamamī Aperaamo etugamagito, au geku vogomai tomana pene gitaa netiwato, gaurai everereto. Egitaato, ne aona enamato.”

⁵⁷ Iuda talimara na Iesu gevaikilaato, negetiwato, “Goi gemu maguli rigolora gagala imaima (50) maki rogoti ere rawalia, rakagau gaurai Aperaamo ogitaato notina?”

⁵⁸ Iesu na evega-gelerato, netiwato, “Avaikila-taunataunamina, Aperaamo rogoti ere wala aonai, au amaguliwai.”

⁵⁹ Ne vatu gegapito, ia vatua negetiwato, na Iesu elaka-veavugato, ne vekarawarana Rupu Veaga aonana elaka-piatito.

9

Iesu na mata-kele talimana evega-namaato

¹ Iesu elaka-vanagiwai aonai, talima ta egitaato. Votalima mata-kele ewalato.

² Gena melo na gerenagiato, negetiwato, “Vevega-ripa talimamu, rai ekala-rakavato, gaurai etalima matana kele ewalato? Ia pa tamana e tinana?”

³ Iesu evega-geleto, netiwato, “Ati ia gena rakava pa ati tamana e tinana geria rakava pakurai, na evetaina ewalato kwalana, Palagu gena tiavu ia genana pene matagai ulanana.

⁴ Au etugukuto Palaguna gena inagulu maeka aonai pita kalara. Pogi ne vogomai, mata ati pene inagulu ripa.

⁵ Au tanoparai roe ataluna aonai, au tanopara maekana.”

⁶ Ekila ekilagiato mulinai, Iesu kwano ai ekaini-uto. Kainiuna na pali emoneato, ne vopalina mata-kele talimana matana eiruato.

⁷ E evaikilaato, netiwato, “Ono ago, wailamu Siloama kovunai ono veguligia.” Siloama ganina, “Palagu na etuguato talimana.” Ne, eagoto, wailana eveguligiato, ewaikule-waito aonai, matana warau ealirato.

⁸ Ia lagana talimara e vanagivanagi enoginogiwai kapunai gegitaawai talimara geverenagito, negetiwato, “Etalima noginogi kapunai etanutagowai talimana ei?”

⁹ Reketa gekilato, “Talimana nea” Na reketa gekilato, “Aikina, ne matalima ta, na gitagitanamo ia vetaina.” Na ia matotauna ekilato, “Talimana au ea.”

¹⁰ Taunilimalima gekilato, “Goi matamu raka poali-tiwaa?”

¹¹ Ia evega-geleto, netiwato, “Votalima arana Iesu, ia na pali pemonea, au matakū ai peirukaua, ne pevaikilaku, ‘Siloama kovunai onove guligia.’ Paago, paguligia, ne matakū paalira.”

¹² Magerenagiato, negetiwato, “Talimana ari-gia?” Ia evega-geleto, netiwato, “Au ati ripaku.”

Parisea talimara na enamato talima geverenagi-agiato

¹³ Ne matana enamato talimana Parisea talimara geriai gevaiagoato.

¹⁴ Votoma Iesu na pali emoneato, mata-kele talimana matana evega-namaato voo Tapati tomana.

¹⁵ Gaura pakurai Parisea talimara na magerenagi-waiato, matana raka peali-tiwara. Ia na evaikilarato, netiwato, “Votalima na matakū palina eiruato, ne wailaku aguligiaato, ewagumona apoepoena.”

¹⁶ Parisea talimara reketa gekilato, “Etalima ati Palagu genana evogomaito, kwalana ia na Tapatī ati ekwalanaana.” Reketa gekilato, “Kala rakava talimara na vokala vetaira raka pia kala-tiwara?” voanana ira matotaura geveware-kavalugato.

¹⁷ Ne Parisea talimara na votalima magerenagiato, negetiwato, “Goi okilana ia na matamu pevega-alira notina? Goi na ia raka ogitatiwaana?” Ia evega-geleto, netiwato, “Ia peroveta talimana.”

¹⁸ Iuda talimara na etalima gena kila ati gevega-taunataunaato, kwalana ekilato, “Tovotovonai au matakū kele, a ewagumona apoepoe-veganamana.’ Gaura pakurai tamana e tinana gekeamairato.

¹⁹ Ne ira na gerenagirato, negetiwato, “E gomi natumi pa? Taunatauna ia mata-kele ewalato nogotina? E rakagau gaurai ia ewagumona, e poepoena?”

²⁰ Ne tamana e tinana gevega-geleto, negetiwato, “Ai ripamai, ia ai natumai, e ai ripamai maki, ia mata-kele ewalato.

²¹ Na ai ati ripamai, ewagumona arigi rauparai epoepoena. Ai maki ati ripamai, rai na matana pevega-namaa. Iorenagia, ia melo kamu, pe matotauna pene vega-gele.”

²² Tamana e tinana vovetaina gekilato, kwalana Iuda talimara kalira na gekalito gaurai. Kwalana

Iuda talimara na gevega-taunataunaato, talima taa na Iesu pene kilagia Keriso nepenetiwa talimana, rupu na pia tao-gerevagia.

²³ Vovetaina gaurai tamana e tinana gekilato, “Ia melo kamu, pe iorenagia,” negetiwato.

²⁴ Matana enamato talimana magekea-waiato, ne gevaikilaato, negetiwato, “Palagu wailanai ono kila-gavu, pe ono kila-rorirori. Ai ripamai, goi matamu pevega-namaa talimana ia kala rakava talimana.”

²⁵ Matana enamato talimana evega-geleto, netiwato, “Au ati ripaku, ia kala rakava talimana pa aikina. Gau kwatunamo ripaku: Au matakū kele, na ewagumona apoepoena.”

²⁶ Ira na gevaikilaato, negetiwato, “Votalima rakagau ekalato goi gemu ai? Goi matamu kele na raka evega-alitiwaato?”

²⁷ Ia evega-geleto, netiwato, “Au na gomi warau pavarami, na gomi ati gokamonagina. Rakagau gaurai gorirwana maiokamonagiwai nogotina? Gomi maki ia gena melo ai ioago nogotina pa?”

²⁸ Ne irana gevaikila-gaokaato, negetiwato, “Goi ne ia gena melo, ai Mose gena melo.

²⁹ Ai ripamai Palagu na Mose evaikilaato. A ne-talima, ai ati ripamai ia ravanana evogomaito!”

³⁰ Matana enamato talimana evega-geleto, netiwato, “A, gomi rakagau gaurai magokilana, nogotina gomi ati ripami ia ravanana evogomaito? Na iogitaa, ia na au matakū pevega-namaa.

³¹ Ita ripara, Palagu na kala rakava talimara ati ekamonagi-venirana, a raira na ia gekwalanaana e gena ririwa kalara gekalarana talimara, ia na ekamonagi-venirana.

³² Tanopara evetinato vegata talima ta rogoti tara kamonaġia, talima ta mata-kele ewalato talimana matana evega-aliato.

³³ Pere etalima Palagu genana ati pere vogomai genai, ia na gau ta ati pere kalaa ripa.”

³⁴ Ira gevega-geleto, negetiwato, “Goi owalato vegata rakava talimamu, rakagau gaurai ai ono vega-ripamai notina?” Ne rupu aona na gegui-atiato.

Parisea talimara geria mata-kele

³⁵ Iesu ekamonagito, matana enamato talimana gegui-atiato, talimana erawaliato aonai, evaikilaato, netiwato, “Taunilimalima Natuna ovega-taunataunaana pa?”

³⁶ Votalima evega-geleto, netiwato, “Velekou, ia rai? Ono varaku, pe pana vega-taunataunaa.”

³⁷ Iesu na evaikilaato, netiwato, “Talimana warau ogitaana ea, goi ewagumona ia goti gokilakilana.”

³⁸ Ne matana enamato talimana ekilato, “Velekou, avega-taunataunamuna.” Ne etiu-talito, Iesu ealiruputali-veniato.

³⁹ Iesu ekilato, “Au veagirori ulanana etanoparai avogomaito, mata-kele talimara pia poepoe ularana, e gepoepoena talimara matara pia kele ularana.”

⁴⁰ Parisea talimara vonai ia ria, ekila gekamonagiato, ne gevaikilaato, negetiwato, “Goi okilana, ai mata-kele notina?”

⁴¹ Iesu evega-geleto, netiwato, “Pere gomi mata-kele genai, gomi ati gemi rakava pogoro

talu, na gomi gokilana, ‘Ai matamai alitago’ no-gotina, gaurai gomi gemi rakava atami ai roe nea.”

10

Mamoe gitatagora talimana

¹ Iesu ekilato, “Taunatauna, au na gomi avaikila-taunataunamina, mamoe kanana vanagina na ati pene laka-toga, na raupara taa na pene pae vanagi talimana ia lema e verari talimana.

² A mamoe gitatagora talimana kana vanagina na pene laka-toga.

³ Kana vanagina gitatagona talimana na gena vanagi pene kala-pakaa, ne mamoe na ia karona gekamonagiana. Ia na gena mamoe arara evatorana, ne evaiatirana.

⁴ Gena mamoe maparara evaiatirana, ne ira wailarai elakana, gena mamoe ia mulinai gelakakauna, kwalana mamoe riparia ia karona.

⁵ A talima poluna ta mulina na ati pia ago, aikina kinavagi; talima poluna genana pia laka-gerevagi, kwalana ia karona mamoe ati riparia.”

⁶ Iesu na voparapore evega-riparato, na ira ati getugamagi-iluto.

Iesu mamoe gitatagora talimana namana

⁷ Na Iesu na maevaikilarato, netiwato, “Au na avaikila-taunataunamina. Au mamoe geria kana vanagina.

⁸ Gevogomai-kuneto talimara maparara lema e verari talimara. Gaurai mamoe na karora ati gekamonagirato.

⁹ Au kana vanagivanagina. Rai au gekuna pene laka-toga talimana ia pene maguli. Pene laka-toga, pene laka-piati, e ganigani pene rawali.

¹⁰ Lema talimana ati pene vogomai-kawa. Na ia lema pene vogomai, vagivagi pene vogomai, vevega-rakava kwaikwai ulanana pene vogomai. Na au avogomaito, maguli pia vaia, e maguli na pia vonuvonu-rage ulanana.

¹¹ Au mamoe gitatagora talimaku namana. Mamoe gitatagora talimana namana gena maguli etao-taliana mamoe pakurai.

¹² Inagulu talimana gevega-voiana vou mamoe egita-tagona talimana, ia ati mamoe gitatagora talimana taunatauna, e ia ati mamoe gatara. Gaura pakurai uraura kwaevana rakavana evo-gomaina egitaana genai, mamoe pene raokwanira, pene raka-lekwalekwa. Ne uraura kwaevana rakavana na pene gapi-talira, pene vega-kali-lovolovara.

¹³ Mavoina talimana eraka-lekwalekwana, kwalana ia vetugunagi talimana mavoina, e mamoe maki ati eraramanirana.

¹⁴ Au mamoe gitatagora talimaku namana. Geku mamoe ripaku e geku mamoe maki riparia au.

¹⁵ Vega-gelegelena Tamaku ripana au e au maki ripaku Tamaku vetaina. E geku maguli maki atao-rigoana ira pakurai.

¹⁶ Au mageku mamoe iraura reketa getaluna. Na ira elaveta aonai roe nea. Au na ira maki pana vaimaira. Ira na au karoku pia kamonia, e ira maki elaveta kwapunamo ai pia ago e gitatagora talimana maki kwapunamo.

17 Tamaku na eulamagikuna, kwalana geku maguli atao-rigoana, e mapana gapi-waia.

18 Talima taa na au geku maguli ati pene gapi-vagia au gekuna. Au matotauku geku ririwai atao-rigoana. Au mageku tiavu pana tao-rigoa, e mageku tiavu pana gapi-waia. Voo au Tamaku na evaikilakuto pana kalaa.”

19 Ekila galamanai Iuda talimara matotaura vekarawarai geveware-kavalugato.

20 Talima vovogo gekilato, “Ia palagu rakavana na peporogia, pe pekawaa. Rakagau gaurai, ia gokamonagiana?”

21 Na talima reketa gekilato, “Talima ta palagu rakavana na pene porogia genai, evetaina ati pene kila. Palagu rakava na mata-kele talimara matara raka pene vega-ali-tiwara?”

Iuda talimara na Iesu geparu-veniato

22 Vonai Rupu Veaga Vega-veagana Velekwana Ierusalem mai tomana ekwarato. Voo gaulago aonai.

23 Iesu Rupu Veaga aonai Solomona gena vanevane na elaka-agowai.

24 Ne Iuda talimara na geruga-gegelagiato, gerenagiato, negetiwato, “Ai roe gaaovoavona. Arigi toma vou pono varamai, goi rai? Pene goi taunatauna Keriso, (Palagu na ekilagi-gavuato vevega-maguli tauna), genai, gemai ono vekilagiati-taunatauna.”

25 Iesu na evega-gelerato, netiwato, “Au na warau avaikilamito, na ati govega-taunataunakuna. Au Tamaku aranai akalarana kalara na au gevega-matagaikuna.

²⁶ Na gomi na au ati govega-taunataunakuna, kwalana gomi ati au geku mamoe.

²⁷ Au geku mamoe na au karoku gekamon-agiana. E au ripaku ira, e ira au muliku ai gelakana.

²⁸ Ne au na maguli vanagivanagi avenirana, e ira ativagi pia kwarega; e taa na au gekuna ati pene gapi-gerevagira.

²⁹ Ira au Tamaku na evenikuto, e au Tamaku goloka iwavagi, taa na ati pene vanagia. E taa na maki ati gelegele ia gena vegitatago tiavuna aonana pene gapi-gerevagira.

³⁰ Au e au Tamaku ai kwapunamo.”

³¹ Ne Iuda talimara vatu gegapito, ia vatua negetiwato.

³² Iesu na evaikilarato, netiwato, “Kala namara vovogo gomi wailami ai akalarato. Vokala maparara au Tamaku na evenikuto pana kalara netiwato. Vokala maparara aorai, arigi kala galamanai goririwana au iovatuku nogotina?”

³³ Iuda talimara gekilato, “Kala namana ta galamanai goi ati gavatumuna, na goi na Palagu okilagi-piatogaana gaurai. Goi taunilimalimamo, na matotaumu Palagu ai ovevega-agona.”

³⁴ Iesu na evega-gelerato, netiwato, “Gomi gemi rova aonai kila ta evetaina ekilana, ‘Au akilato, gomi palagu.’

³⁵ Ita ripara, rakagau Puka Veaga aonai ekilagiana kilana emia-vanagivanagina. Palagu na votaunilimalima ekilagirato ‘palagu,’ e Palagu na gena kila avenirato talimara ira.

³⁶ A au Tamaku na evirigikuto, e etugukuto tanoparai; rakagau gaurai govaikilakuna, no-

gotina, au na Palagu akilagi-piatogaana, kwalana au akilana, ‘Au Palagu Natuna’ natina ei?

³⁷ Pene au Tamaku gena kala ati akalarana genai, ragai pio vega-taunataunaku.

³⁸ Na gena kala akalarana genai, vokala pio vega-taunataunara, pene au ragai pio vega-taunataunaku nogotina. Pio ripa e pio vega-taunatauna, Tamaku au aoku ai etaluna, e au maki Tamaku aonai ataluna.”

³⁹ Vokila galamanai geririwato, Iesu pia gapia negetiwato, na gimara na evegaivagito, elakato.

⁴⁰ Ne voanana Iesu ewaikuleto. Eagoto, Ioridana waina na elaka-vanagito, eagoto kavata roparopanai, kunenai Ioane evebapatisowai kapunai; vonai etaluwai.

⁴¹ Talima vovogo ia genai geagoto, negetiwato, “Ioane na vegailia irauna ta ati ekalaato, na etalima kilana ekilagirato kilara maparara tau-natauna vegata.”

⁴² Vonai talima vovogo Iesu gevega-taunataunaato.

11

Laasaro gena kwarega

¹ Betania talimana ta arana Laasaro evitiato. Betania Maria mavavine kavana Mareta goti geria vanuga.

² E Maria e enai Velekou mulamula ponana nama iwavagina na erigaato, e Velekou gagenamaki guinana eiru-lakiato vavinena. Laasaro ia Maria walawalana koloana.

³ Ne evavine ruala na Iesu gena kila getuguato, negetiwato, “Velekou, goi na oulamagiana talimana pevitia.”

⁴ Iesu na vovali ekamonagiato aonai, ekilato, “Nevitina ati pene veakwaregaa. Ne Palagu gena tiavu e vegailia iwavagina pene matagai ulanana. E neia genana Palagu Natuna pia vega-ragea.”

⁵ Iesu na Mareta mavavine kavana Maria e Laasaro eulamagirawai.

⁶ Na Laasaro gena viti valina ekamonagiato, toma ruala etalu-agirato, etaluwai kapunai.

⁷ Votoma ruala mulirai gena melo evaikilarato, netiwato, “Ita maita waikule-wai Iudeai.”

⁸ Gena melo na gevaikilaato, negetiwato, “Vevega-ripa talimamu, ewalagani vou Iuda talimara na vatu na ia vatumu nepegetiwa, a ewagumona maita waikule-wai notina.”

⁹ Iesu na evega-gelerato, netiwato, “Toma kwa-puna aonai ora maparara gagalana ruala ei? Pene talima ta lagani maekanai elakana genai, ati pene vekwakunagi, kwalana ia etanopara maekanai epoepoena.

¹⁰ Na mukunai elakana talimana evekwakunagina, kwalana ia aonai maeka ati emiana.”

¹¹ Iesu na evetaina evaikila-gaturato mulinai, maevaikilarato, netiwato, “Ita gatara Laasaro emaituna, na au aagona, maitu na ana vago-keroa.”

¹² Ne gena melona gevaikilaato, “Velekou, pene emaituna genai, roe nea pene nama.”

¹³ Na Iesu na voo ekwaregato ekilagiawai. A gena melo matapolu gekilawai, eagalagina gaurai emaitu-kwaregato ekilagiana, negetiiwai.

14 Ne Iesu na evara-namanamarato, netiwato, “Laasaro pekwarega.

15 Na gomi gemi nama atugamagianana gaurai avererena, votomai au ia goti aikina, kwalana eia genana pio vega-taunataunaku. Gaurai ita ago genai.”

16 Ne Tomas, arana ta Didimas pa Kapa negetiwai, na Iesu gena melo reketa evaikilarato, netiwato, “Ita maki ia ria ita ago, pe ia ria pita kwarega-kou.”

Iesu maguli kwalana

17 Iesu ekwarato aonai eripato, Laasaro tauniparana toma vativati lega aonai warau pemaoko-agira.

18 Betania e Ierusalemata vepakara kilomita toitoi vetaina.

19 E Iudea talimara vovogo Mareta e Maria geriai geagoto, tauniparara pia vega-tiligara ulanana, kwalana walawalaria ekwaregato gaurai.

20 Mareta ekamonagito, Iesu evogomaiwai gaurai, elakawaila-wailaato Iesu goti geve verawalito. A Maria numai etanu-vaigoakato.

21 Ne Mareta na Iesu evaikilaato, netiwato, “Velekou, goi pere enai genai, au walawalaku ati pere kwarega.

22 Na au ripaku, ewagumona maki rakagau Palagu pono nogia gauna, Palagu na pene venimu.”

23 Iesu na evaikilaato, netiwato, “Goi walawalamu pene kuliiti-wai”

24 Mareta na Iesu evega-geleato, netiwato, “Au ripaku, toma ikanai kuliitiwai tomanai ia pene kuliiti-wai.”

25 Iesu na Maria evaikilaato, netiwato, “Au kuliitiwai, e maguli. Au pene vega-taunataunaku talimana pene kwarega, na roe mapene maguli.

26 E rai roe magulina aonai, au evega-taunataunakuna, ati vagi pene kwarega. Ekila ovega-taunataunaana pa?”

27 Mareta na evaikilaato, netiwato, “Pa Velekou, au na avega-taunatauna-vagimuna, goi taunatauna Keriso, Palagu Natuna, tanoparai pono vogomai talimamu.”

Iesu etagito

28 Mareta vovetaina ekilato mulinai ewaikulewaito, ne vavine kavana Maria veavugai eve kea gariato, netiwato, “Vevega-ripa talimana pevogomai e goi etavumuna.”

29 Maria vokila ekamonagiato aonai, veganamo ekuliitito, Iesu genai eagoto.

30 Voorai Iesu vanugai rogoti ere laka-toga, ia Mareta na erawaliato kapunai roe voa.

31 Iuda talimara, Maria getanu-rukurukuawai talimara, na Maria gegitaato, eraka-kuliitito elaka-piatito aonai, mulina na geagoto. Ira matapolu gekilato, Maria kalai eagona, kwarega talimana eneve tagi-agia negetiwato.

32 Maria eagoto, Iesu laganai eruga-talito, Iesu egitaato aonai, gagenā kwalanai etiu-talito, ne evaikilaato, netiwato, “Velekou, goi pere enai, au walawalaku ati pere kwarega.”

³³ Iesu na Maria egitaato etagiwai, e Iuda talimara, ia ria gevogogmaito talimara, maki getagiwai gaurai, ia aona maki evetuga-rakavato, roli etagito.

³⁴ Ne Iesu na erenagirato, netiwato, “Ariginai gotaato?” Ira na gevega-geleato, negetiwato, “Velekou, ono vogomai, pe onoma gitaa.”

³⁵ Iesu etagito.

³⁶ Ne Iuda talimara gekilato, “Iogitaa, Laasaro eulamagi-rakavaana.”

³⁷ Na Iuda talimara reketa gekilato, “Etalima na mata-kele talimana matana evega-aliaato, pe Laasaro maki ati vagi pere kwarega, ei?”

Iesu na Laasaro kwaregana evega-kuliitiwaiato

³⁸ Voana Iesu aona evega-vekwalavi-rakavaato, ne kala kapunai eagoto. Vokala vatu kovogana vatu taa na getape-gavuato.

³⁹ Iesu ekilato, “Vatu iogapi-pakaa.” Mareta, vokwarega talimana walawalana, na Iesu evaikilaato, netiwato, “Velekou, ia ekwaregato tomana na pene vogomai ewagumona toma vega-vativatina (4), pe ponana rakava vagi.”

⁴⁰ Iesu na Mareta evaikilaato, netiwato, “Au na goi pavaikilamu, pene pono vega-taunataunaku genai, Palagu maekana ralemana iwavagina pono gitaa napatiwa, ei?”

⁴¹ Ne kwarega talimana getaato kapuna vatuna gekule-pakaato. Voia mulinai Iesu epoe-itito, ne ekilato, “Tamaku o, au na goi atanikumuna, kwalana goi na warau pokamonagiku.

42 Au ripaku, goi na vanagivanagi okamonagikuna. Na evetaina avaikilamuna kwalana etaunilimalima geruga-tagona enai pakurai. Pe ira na pia vega-taunataunaa, au goi na otugukuto.”

43 Vovetaina ekilato mulinai ekea-paralato, netiwato, “Laasaro, onoma lakati!”

44 Ne ekwaregato talimana kwarega rapugara na gimana e gagenā gerekorato e wailana gekumu-agiato rapugana ria elaka-piatito. Iesu na evaikilarato, netiwato, “Iolugaa, pe ene laka.”

Iesu vagivagina rauparana getavuato

Mataio 26:1-5; Mareko 14:1-2; Luka 22:1-2

45 Ne Iuda talimara vogo, Maria genai geagoto talimara, Iesu na vokala ekalarato gegitarato aonai, vogo Iesu gevega-taunataunaato.

46 Na reketa gewaikule-waito Parisea talimara geriai, ne Iesu na rakagau ekalarato gaura geve vararato.

47 Ne Rupu Veaga velera kamura e Parisea talimara na kaonsela talimara gekea-koukouratao, ne gevaikilarato, “Ita ewagumona rakagau ita kala? Etalima na vegailia irau vagira vogo ekalarana.

48 Pene ia evetaina ita na tipo pita gitaguilagia genai, taunilimalima maparara na ia pia vega-taunataunaa. Ne Roma talimara pia vogomai, ita gera kapu (pa Rupu Veaga) e gera tanopara ita gerana pia gapi-vagira.”

49 Nea ira aorai talima ta arana Kaiapa, ia volaganinai Rupu Veaga velenā kamuna, ia na evaikilarato, netiwato, “Gomi gau ta ati ripami!

50 Gomi ati gotugamagi-iluna, namana talima kwapunamo taunilimalima maparara pakurai pene kwarega, a etanopara maparana pia vega-rakava-gatuvagia ati nama.”

51 Ia vovetaina ekilato, ati ia matotauna maaona maparana ekilato; na ia volaganinai Rupu Veaga velenā kamuna, gaura pakurai ia eperovetato, Iesu pene kwarega Iuda talimara maparara pakurai.

52 E Iesu ati Iuda talimaramo pakurai pene kwarega. Na Palagu natuna kapu irauirau ai getalu-lovolovona talimara maparara pene gapi-koukoura, golea kwapunai pene vega-agera ulanana.

53 Gaura pakurai votoma na evetinato eagoto, Iuda talimara kamura na Iesu raka pia vagi-kwarega-tiwaa raupana getavuato.

54 Vovetaina gaurai Iuda talimara wailarai Iesu ati elaka-matagaiwai. Vokapu eraokwaniato, eagoto tanoleanai taunilimalima aikina kapuna laganai, vanuga ta arana Efraim ai. Gena melo ria vonai getaluwai.

55 Iuda talimara geria Pasova velekwana ekav-inagito. E Iuda talimara vogo votanoparai getaluwai Ierusalemāi gema laka-koukouto. Ira gema laka-koukouto ganina taunatauna, Palagu wailanai pia vekala-vealeva voupe, Pasova velek-wana pene vetina.

56 Ira na Iesu getavuawai, Rupu Veaga aonai geruga-koukouto genai, matotaura nuganugaraimo geverenagi-verenagito, negetiwato, “Gomi raka gotugamagi-tiwana? Evelekwai toma ema matagaina pa?”

⁵⁷ Rupu Veaga velera kamura e Parisea talimara na vevega-nagi kilana warau Iuda talimara gevenirato, gevaikilarato, pene ta pene kamonagi Iesu ariginai, ia rorirori pene ago, Iuda velera pene vevarara, pe pia gapia.

12

Maria na Iesu erigaato Betaniai

Mataio 26:6-13; Mareko 14:3-9

¹ Pasova velekwana toma taula toitoi wailai roe voa aonai, Iesu Betaniai eagoto. Laasaro Betaniai etaluwai, e vonai ekwaregato, Iesu na kwarega na evega-kuliiti-waiato.

² Vonai Iesu raliaiona ganiganina gekalaato. Mareta na garia ganigani erapalaato, Laasaro maki vonai ganigani kapunai getanu-koukouto talimara ria getanu-kouto, geganiganiwai.

³ Ne Maria na mulamula ponana nama iwav-agina lita kapana vetaina egapiato, ne Iesu gagenaga ganapana eriga-agiato, e guina na eirulakiato. Numa maparana vomulamula ponana na evaiato. Vomulamula gautupu arana nad lamuna na gekalaawai, voina kamu vagi.

⁴ Na Iesu gena melo ta arana Iudas Isakariota, e Iesu roe nea vou pene lewaa talimana, ekilato,

⁵ “Rakagau gaurai emulamula maparana siliva monira tinavu toitoi (300) ai ati pevoi-agaia? (E talima kwapuna voina rigolo kwapuna aonai vetaina). Pere voi-agaia, pe voina monina pere gapia, lealea talimara pere venira.”

⁶ Ia vovetaina ekilato, ati lealea talimara evetugarawai gaurana, na kwalana ia lema talimana gaurana. Ia moni putena evua-loulouawai, e

vopute aonai moni elemarawai, ne gena ririwa gaura evoi-agirawai.

⁷ Ne Iesu na evaikilarato, netiwtao, “Ioraok-wania, e vavinena rakagau pere kalaa gauna pekala, ia na au tauniparaku mulamulana peiru-kunea, toletoleku ulanana.

⁸ Lealea talimara vanagivanagi gomi ria pio talu, na au gomi ria ati pita talu-vagi.”

Rupu Veaga velera kamura na Laasaro pia vagia negetiwato.

⁹ Iuda talimara vogovagi gekamonagito Iesu Betaniai. Ne vonai geagoto, ati Iesumo ulanana, na Laasaro maki pia gitaa ulanana. Laasaro kwarega na Iesu na evega-kuliiti-waiato.

¹⁰ Vovetainai gaurai Rupu Veaga velera kamura navuga getovoato Laasaro maki pia vagi-kwaregaa negetiwato.

¹¹ Kwalana ia pakunai Iuda talimara vogo ira geriana gelaka-gerevagito, ne Iesu gevega-taunataunaato.

Iesu gena lakatoga Ierusalem mai gevonevone-agiato

Mataio 21:1-11; Mareko 11:1-11; Luka 19:28-40

¹² Elaganiato aonai, velekwa ulanana gevogomaito talimara vovogo gekamonagito, Iesu Ierusalem mai warau eagowai.

¹³ Lauta e kalamo laura vetaira gaura gegapito, ne Iesu genai geagoto, gelailaito, negetiwato,

“Hosana,

Velekou aranai evogomaina talimana ita vega-namaa!

Israela geria King ita vega-namaa!”

14 Iesu na doniki natuna ta erawaliato, ne atanai etanukauto, Puka Veaga aonai ekilana gelegele-nai,

15 “Siona natuna, (Ierusalema talimami), ragai iokali,

iopoe-ago, gemi Vele evogomaina, ia doniki natuna atanai petanukau.”

16 Votoma gena melo na egaura ati getugamagi-ilurato. Na Palagu na Iesu evega-rageato e maeka ralema iwavagina eveniato mulinai vou, ira geripa-rorirorito, egaura maparara getalorato, ia gekilagiato. E geripato, vokala maparara ia genai gekalarato.

17 Iesu na Laasaro kala vatuna kovogana na ekea-piatiato, e kwarega na evega-kuliiti-waiato tomanai, taunilimalima gutuma para ia ria. Na votalima na vokala gegitaato valina roe wagepi-aawai.

18 Talima gutuma geagoto Iesu ria pia verawali, kwalana gekamonagito, Iesu na vegailia irauna ekalaato pakunai.

19 Vovetainai Parisea talimara matotaura aorai geveineveineto, gekilato, “Gogitaana, gomi ati gotiligana. Iogitaa, etanopara talimana maparana ia mulinai gelakana.”

Grik talimara reketa na Iesu getavuato

20 Velekwa tomanai aliruputali ulanana Ierusalemai geverageto talimara aorai, Grik pa Helene talimara reketa maki gelakakauto.

21 Ira geagoto Filipino genai, ne gevaikilaato, negetiwato, “Velepara, ai gaririwana Iesu aia gitaa nagatina.” Filipino Galileia tanonai vanuga ta arana Betesaida talimana.

²² Filipo eagoto Anduru eve vaikilaato, ne tau-ria ruala geagoto, Iesu gevaikilaato.

²³ Iesu na evega-gelerato, netiwato, “Orana warau pekwarā, Taunilimalima Natuna maeka ralema iwavagina pene vaia.

²⁴ Taunatauna vagi avaikilamina, vuiti uvena kwano aonai pene rigo e pene kwarega vou, ganira vogo ia genana pia wala. A vuiti uvena kwano aonai ati pene rigo e ati pene kwarega genai, gereganamo pene mia.

²⁵ Gena maguli eulamagiana talimana na gena maguli pene piatogaa. A e tanoparai gena maguli etugamagi-piatogaana talimana na, gena maguli e etao-togaana maguli vanagi ulanana.

²⁶ Au vetugunagiku eago-veniana talimana muliku ai pene laka; pe au ariginai, au vetugunagiku eago-veniana talimana maki vonai au goti. Au vetugunagiku eago-venina talimana, au Tamaku na ia maki pene vega-namaa.”

Iesu gena kwarega ekilagiato

²⁷ “Ewagumona au aoku evekwalavina, e geku tugamagi pekamu. Gaurai rakagau naanatiwa? Ana kila, “Tama, eora ono mai-vega-namaku’ naanatiwa? Aikina, au geku vogomai ganina taunatauna aonai pama kwara ea.

²⁸ Tamaku, goi aramu ono vega-ragea.” Ne karo ta kupana ema rigoto, netiwato, “Au na araku warau pavega-ragea, e eia maki mapana vega-rage-waia.”

²⁹ Talima gutuma vonai rugakou na vokaro gekamonagiato, ne gekilato, “Kupa pekulua.”

Mareketa gekilato, “Aneru taa na pevega-vegupua.”

³⁰ Iesu na evega-gelerato, netiwato, “Ne karo ne ati au ulakuna pevogomai, na gomi ulami na pevogomai.

³¹ Ewagumona tanoparai Palagu na veagirori ekalaana. Ewagumona Palagu na etanopara veleni, Satani, eveakalovoana.

³² Ne au tanopara na pene gapi-itiku, voanana taunilimalima maparara au geku ai pana rolo kavira.”

³³ Ia evetaina ekilato, ia gena kwaregai raka pene kwarega-tiwa gauna ekilagi-atiato.

³⁴ Taunilimalima gevega-geleto, negetiwato, “Ai rova kilara gakamonagito, Keriso pene taluvanagivanagi, goi rakagau gaurai okilana, Taunilimalima Natuna pia gapi-itia? Taunilimalima Natuna rai?”

³⁵ Ne Iesu na evaikilarato, netiwato, “Maeka gomi ria ati pene mia rau. Maeka gomi ria roe nea aonai, maekai iolaka, mukuna na negapimina nea. Mukuna aonai elakana talimana ati ripana, ia ravanana eagona.

³⁶ Maeka gomi ria roe nea aonai, maeka pio vega-taunataunaa, pe maeka natunai pio ago.” Ekila ekilagi-gaturato mulinai eraokwanirato, ne eagoto, ati pia rawalia kapunai etaluwai.

Iuda talimara na Iesu roe voa ati gevega-taunataunaawai

³⁷ Iesu na Iuda talimara wailarai vegailia irau vagira vovogo ekalarato, na roe voa ati gevega-taunataunaawai.

³⁸ Voanana peroveta talimana arana Isaia gena kila etaunataunato, Isaia evetaina ekilato, “Velekou, rai na ai gema kila pene vega-taunataunara? Rai genai Velekou gena tiavu pene matagai?”

³⁹ Ira na Iesu ati gevega-taunataunato ganina, Isaia kapu taai gena talotalo ai maekilato,

⁴⁰ “Palagu na matara evega-kelerato, e aora evega-mukunarato, kwalana matarana ragai pia poepoe, e aorai ragai pia tugamagi-ilu ulanana. Au geku ai ragai pia waikule, naavega-namarana kalinana.”

⁴¹ Isaia vovetaina ekilato, kwalana ia na Iesu maekana ralemana e tiavuna iwavagina egita-kuneato, gaurai ia ekilagiato.

⁴² Iuda kuneagina velera vovogo na maki Iesu gevega-taunataunaato, na Parisea talimara kalira na gekaliwai, gaurai Iesu ati gekilagi-matagaiawai. Kwalana pene pia kilagi-matagaia genai, Parisea talimara na rupu na nege gaivagirana kalinana.

⁴³ Kwalana Iuda velera geria ririwa kamuna, taunilimalima na pia vega-ragera, a Palagu na pene vega-ragera tugamagina ati gekalaawai.

Iesu gena kilana taunilimalima pene agirorira

⁴⁴ Iesu eparalato, netiwato, “Au pene vega-taunataunaku talimana ati au evega-taunataunakuna, na au etugukuto Palagu na evega-taunataunaana.

⁴⁵ E au egitakuna talimana na au etugukuto Palaguna egitaana.

⁴⁶ Au maeka, etanoparai avogomaito, gaurai au pene vega-taunataunaku talimana mukuna aonai ati pene talu.

⁴⁷ Pene talima taa na au geku kila ekamona-giana, na ati evega-taunataunaana, au na votalima ati pana agiroria. Kwalana au ati tanopara agirorina ulanana avogomaito. Aikina. Au tanopara vega-magulina ulanana avogomaito.

⁴⁸ Au erugakuna e au geku kila ati egapiragerana talimana, agirorina talimana ta etaluna. Au na akilagirato kilara, vokilara na ia piave agiroria toma ikanai.

⁴⁹ Kwalana au ati matotauku geku rorirori ai akilana. Na Tamaku, au etugukuto Palaguna, na au evega-nagikuto au rakagau pana kilagia e raka pana kilagi-tiwaa.

⁵⁰ Au ripaku, Tamaku gena kila na taunilimalima maguli vanagivanagi pia vaia. Gaura pakurai au na rakagau akilagirana kilara, rakagau Tamaku na evaikilakuna pana kilagira netina kilaramo.”

13

Iesu na gena melo gagera eguligirato

¹ Pasova velekwana roli egapiawai, Iesu eripato, etanopara pene raokwania Tamana genai peneve rage tomana warau pekwarra. Etanoparai gena taunilimalima eulamagi-rakavarato, gena ulamagi geriai ati eikato, pene ago ikanai.

² Iesu magena melo ria lavilavi ganiganina geganiawai aonai, Tiapolo na Iudas Isakariota,

Simona natuna, aona eganiato, Iesu pene lewaa ulanana.

³ Iesu ripana, Tamana na gaura maparara ia gena tiavu kapulenai etaorato. E maki ripana, ia Palagu genana evogomaito, e mapene waikule Palagu genai;

⁴ gaurai ganigani kapuna na ekuliitito, gena kota egaivagiato, ne taugela eligoato.

⁵ Ne rivu ai nanu ewagiato, gena melo gagera eguligirato, e eligoato taugelana na eiru-lakirato.

⁶ Gageramo eguligi-agorawai pene ago, Simona Petero genai evekwarato, ne Petero na evaikilaato, netiwato, “Velekou, goi au gageku ono guligia notina?”

⁷ Iesu na evega-geleato, netiwato, “Ewagumona au na rakagau akalaana kalana ati oripaana, na kapinai vou pono ripa.”

⁸ Petero na evaikilaato, netiwato, “Aikina, au gageku goi na ativagi pono guligia,” Iesu na evega-geleato, netiwato, “Pene au na goi gagemu ati pana guligia genai, goi ati au geku melo.”

⁹ Simona Petero ekilato, “Velekou, ati gagekumo, na gimaku e repaku maki.”

¹⁰ Iesu na evaikilaato, netiwato, “Erikuna talimana taunipara na maparana vealeva, pe ia gagenamo pene guligia. Gomi maparami vealeva, na kwapunamo ati vealeva.”

¹¹ Iesu ripana rai na ia pene lewaa, vovetaina gaurai netiwato, “Ati maparami vealeva.”

¹² Gagera eguligi-gaturato mulinai, gena rapuga kamuna maerogagiato, eagoto gena tanutanu kapunai evetanu-talito, ne evaikilarato,

netiwato, “Au na gomi gemi ai rakagau pakalaa kalana ganina taunatauna pogo ripaa pa?

¹³ Gomi na au gokilagikuna, gokilana ‘Vevega-ripa Talimana’ e ‘Velekou’ voo taunatauna gokilagikuna, kwalana au taunatauna Vevega-ripa Talimaku e Velekou.

¹⁴ Pene au gomi gemi Velekou e Vevega-ripa talimakuna gomi gagemi paguligira genai, gomi maki matotaumi aomi aimo taukavami reketa gageria pio guligira.

¹⁵ Kwalana au na pavega-gitami, pe au na rakagau gomi gemi ai pakalaa kalana, gomi na maki pio kalaa.

¹⁶ Au na gomi taunatauna avaikilamina, inagulu talimana ati voina talimana na gena vele ati pene iwaa, e vetugunagi melona na pene tugua talimana ati pene vanagia.

¹⁷ Ewagumona egaura maparara gomi na pogo ripara, pene pio kalara genai pio verere.

Iesu gena kwarega ekilagi-matagaiato

¹⁸ Au na gomi maparami ati akilagimina, au na avirigirato talimara au ripaku. Na e Puka Veaga aonai getalorato kilara pia taunatauna ularana: ‘Rai au goti pereti paia gani-koukoua talimana, kwarilina pene gapi-itia au geku ai’ (Voia ganina, Iesu mapene kilagi-piatoga, ne vagi-kwaregana rauparana pene kalaa).

¹⁹ Ewagumona au na wailarai pia wala gaura avaramina, pe pia wala aonai pio ripa-rorirori, (Palagu na etugukuto) Talimana Au.

²⁰ Taunatauna avaikilamina, au na atuguana talimana egapi-rageana talimana na au egapi-rakekuna. E au egapi-ragekuna talimana na au etugukuto talimana, Palagu, egapi-rageana.”

*Iesu Iudas Isakariota na pene lewaa ekilagiato
Mataio 26:20-25; Mareko 14:17-21; Luka 22:21-*

²³

²¹ Iesu na ekila ekilagirato mulinai, aona evekwalavi-rakavato, gaurai ekila-matagaito, netiwato, “Avaikila-taunataunamina, gomi taa na au pono lewaku.”

²² Ne gena melo gevegitavegitato, ati riparia rai ekilagiato.

²³ Gena melo aorai Iesu na eulamagiawai melona ia genai egepekauto.

²⁴ Simona Petero na Ioane evarulagiato, eriwato, Iesu pene renagia rai ekilagiana.

²⁵ Ne Iesu genai egepekauto talimana na, erenagiato, netiwato, “Velekou, vorai?”

²⁶ Iesu evega-geleto, netiwato, “Au na pereti pana turaa, ne pana venia talimana voa.” Ne Iesu na pereti eturaato, Simona natuna, Iudas Isakariota, eveniato.

²⁷ Iuda na vopereti egapiato, ne ia aonai Satani elaka-togato. Ne Iesu na evaikilaato, netiwato, “Rakagau oririwaana pono kalaa gauna ono kala velekea.”

²⁸ Na geganigani-kouto talimara ta vagi maki ati eripato, rakagau gaurai Iesu na vovetaina evaikilaato.

²⁹ Voia aonai Iudas moni kouna egita-tagoawai. Vovetainai gaurai ira reketa getugamagito, Iesu na pevaikilaa, velekwai rakagau geririwarana

gaura eneve voira, pa lealea talimara gau reketa eneve venira negetiwato.

³⁰ Iudas na vopereti egapi-rageato mulinai, atilovana vonuma na elaka-piatito. Voo warau epogiato.

Iesu Petero na pene opa-tagoo ekilagiato

³¹ Iuda elaka-piatito mulinai, Iesu ekilato, “Ewagumona Taunilimalima Natuna pia vega-ragea, e Palagu maki Natuna aonana pia vega-ragea.

³² Pene Palagu na Iesu pakunai vevega-rage e maeka ralema iwavagina pene gapia genai, Palagu matotauna na maki matotauna gena maeka ralema iwavagina Taunilimalima Natuna pene venia. Palagu na veganamo pene venia.

³³ Natuku, au gomi ria ati pita talu-rau. Ne gomi na au pio tavuku. Au na Iuda talimara avaikilarato gelegelenai, gomi maki vokilamo kwapuna avenimina: Au aagona kapunai, gomi ati pio ago ripa.

³⁴ Rova kilana valiguna avenimina. Taukavami ria pio veulamagi. Au na gomi aulamagimina gelegelenai, gomi maki mataukavami ria pio veulamagi.

³⁵ Pene gomi mataukavami ria pio veulamagi-veveni genai, taunilimalima maparara pia ripa, gomi au geku melo.”

³⁶ Simona Petero na Iesu erenagiato, netiwato, “Velekou, goi ariginai, oagona?” Iesu evega-geleto, netiwato, “Au ariginai aagona kapunai, ewagumona au muliku na ati pio vogomai, na kapinai vou pio vogomai mulikuna.”

³⁷ Petero na Iesu evaikilaato, netiwato, “Velekou, rakagau gaurai ewagumona au goi mulimu na ati pana wati ripa? Au goi pakumu ai geku maguli pana tao-rigoa, pana kwarega.”

³⁸ Iesu na Petero evega-geleato, netiwato, “Goi gemu maguli au pakuku ai pono tao-rigoa notina? Avaikila-taunataunamuna, kokoloku rogoti ere kogo aonai, goi na au vega-toitoi pono opa-tagoku.”

14

Iesu raupara

¹ “Nugami ragai pia golugolu, e ragai pio tugam-agitugamagi. Palagu pio vega-taunataunaa, e au maki pio vega-taunataunaku.

² Au Tamaku gena numai kovoga galagala vagi; pere aikina genai, ekila gomi ati para varami: Au aagona, gomi gemi kapu ta pana kala-maavua.

³ Ne aagona, gomi gemi kapu pana kala-maavua. Pana kala-maavu gatua vou, pana waikule-wai, gomi panama vaimi au ria pita talu. Pe au ariginai pana talu, gomi maki au ria pita talu.

⁴ Au pana ago kapuna rauparana gomi ripami.”

⁵ Tomas na evaikilaato, netiwato, “Velekou, ai ati ripamai goi ravanana oagona, e rauparana raka paia ripa-tiwaa?”

⁶ Iesu na evaikilaato, netiwato, “Raupara au, Taunatauna au, e maguli maki au. Talima ta Tamaku genai raupara poluna na ati pene ago. Aikina kinavagi. Aumo gekuna.

⁷ Pene taunatauna au gomi na goripakuto, au Tamaku maki pogoro ripaa. Na ewagumona vou goripaana e warau pogo gitaa.”

⁸ Filipino na Iesu evaikilaato, netiwato, “Velekou, Tamara ono vega-ripamai, pe aomai pia ketotali.”

⁹ Iesu na evaikilaato, netiwato, “Filipo, au goi goti erapa tatalu-agiato, na goi na au rogoti oro ripaku? Au egitakuna talimana na Tamaku egi-taana. Na goi rakagau gaurai okilana, “Tamara ono vega-ripamai notina?”

¹⁰ Goi na ati ovega-taunataunakuna, au Tamaku aonai, e Tamaku au aoku ai, ei? Au na gomi avaikilamina kilara ati au matotauku geku roriori ai avaikilamina. Aikina. E Tamaku, ia au aoku ai etaluna, ia na gena inagulu ekalarana.

¹¹ Au akilana, au Tamaku aonai ataluna e Tamaku au aoku ai etaluna natina genai pio vega-taunataunaku. Pene aikina genai, e kala akalarana gogitarana genai pio vega-taunataunaku.

¹² Taunatauna avaikilamina, au evega-taunataunakuna talimana, au na akalarana kalara, ia na maki pene kalara. E ia na kala kamu iwavagira pene kalara, au na akalarana kalara pene vanagira. Kwalana au Tamaku genai aagona.

¹³ E au araku ai rakagau pio nogira, au na pana kalara. Voanana Tamaku pia vega-ragea Natuna pakunai.

¹⁴ Au araku ai rakagau pio nogira gaura maparara, kalara au na pana kalara.”

Iesu na Veaga Palaguna ekilagi-maavuato

15 “Pene gomi au goulamagikuna genai, au geku rova kilara pio kwalanara.

16 Ne au Tamaku pana nogia, ia na veveakava talimana ta pene venimi. Voveveakava talimana gomi ria pio talu-vanagivanagi.

17 Veaga Palaguna, ia kila taunatauna evega-matagaiana. Ia tanopara magulinai getaluna talimara na ati pia gapi-ragea ripa, kwalana ati gegitaana e ati geripaana. Na ia gomi ripami, kwalana ia gomi ria gotaluna e gomi aomi ai pene talu.

18 Au na gomi geregami gamaka vetaira ati pana raokwanimi. Au mapana waikule-wai gomi gemi ai.

19 Tanopara talimara na ati pia gitaku tomana ati rau, na gomi na pio gitaku. Gomi au amagulina gaurai, pio maguli.

20 Votoma gomi pio ripa, au Tamaku aonai ataluna, e gomi au aoku ai gotaluna, e au gomi aomi ai ataluna.

21 Au geku rova kilara egapi-ragerana e ekwalanarana talimana na au eulamagikuna. E au eulamagikuna talimana au Tamaku na maki pene ulamagia. Au na maki pana ulamagia e au matotauku ia genai pana vevega-matagai.”

22 Iudas, ati Iudas Isakariota, na evaikilaato, netiwato, “Velekou, rakagau gaurai goi matotaumu ai gemai pono vevega-matagai, na tanopara genai aikina?”

23 Iesu na evaikilaato, netiwato, “Au eulamagikuna talimana na au geku vevega-ripa pene kwalanaa. Ne au Tamaku na votalima pene

ulamagia. Ne taumai ruala paia ago ia genai, ne ia ria paia talu-vanagivanagi.

²⁴ Au ati eulamagikuna talimana, au geku kila ati ekwalanarana. Ekila gokamonagirana e ati au geku, na Tamaku gena; au ia na etugukuto.

²⁵ Gomi ria roe ata taluna aonai, ekilara gomi avaramina.

²⁶ A gomi veakavami talimana Veaga Palaguna. Ia au araku ai Tamaku na pene tugu-maia. Ia na gau maparara pene vega-riapami, e au na raka-gau akilagirato gaura, gemi tugamagi ai mapene vega-matagai-waira.

²⁷ Maino gomi gemi ai araokwaniana. E au geku maino gomi avenimina. E emaino au na gomi avenimina, ati tanopara talimara na gomi gevenimina vetaina avenimina. Nugami ragaina pia golugolu e ragai pio tugamagitugamagi e ragai pio kali.

²⁸ Au pakila pogo kamonagi, au pakila, 'Au alaka-gerevagina, na mapana waikule-wai gomi gemi ai.' Pere au pogoro ulamagiku genai, Tamaku genai aagona, pe pogoro verere, kwalana au Tamaku goloka iwavagi, au tairageku ai.

²⁹ Ekala rogoti gere wala aonai avaramina. Pe ekala pene matagai aonai, pio vega-taunataunaku.

³⁰ Au gomi ria ati pita kila raurau, kwalana etanopara ekune-agiana veleno, Satani, roli ekwarana. Ia ati tiligana, gaurai au geku ai gau kwauta ati pene kalaa.

³¹ Na etanopara talimara pia ripa, au na Tamaku aulamagiana. E au Tamaku na ekilagiato

gelegelenai akalana.

Gaurai iokuliiti, ekapu na ita laka-gerevagi.”

15

Vine e ragana

¹ “Au vine gautupuna taunatauna, au Tamaku vine aragana inagulu-agina talimana.

² Vine ragara au geku ai ragakau gaura, ati gevuana ragara, ia na ekoirana; e raga maparara mavuara, ia na ekoi-alevarana, pia vua vogo ularana.

³ Gomi warau pogo vealeva-gatu. Vokila avenimito gaurana pege alevami.

⁴ Au geku ai pio raga-tago, pe au maki gomi gemi ai pana raga-tago. A vine ragana ta gereganamo genai ati pene vua, na vine gautupuna genai pene raga-tago vou pene vua. Gomi maki vovetaina, pene au ria ati pita kwapuna genai, ati pio vua.

⁵ Au vine, na gomi raga. Au geku ai pene raga-tago, au ia genai pana raga-tago vetaina, talimana vuavuana gagala vagi. Pene au pio raokwaniku genai, gau kwauta ati pio kalaa.

⁶ Au geku ai ati eragakauna talimana, vine gautupuna ragana vetaina pia gapia, pia piatogaa, ne peneve lako. Voraga lakora gegapi-koukourana, kalovai gepia-ragerana, ne egalarana.

⁷ Pene gomi au geku ai pio raga-tago pa au ria pita kwapuna, au geku kila gomi gemi ai pene mia genai, rakagau goririwarana gaura pio nogira, gemi noginogi gaura pio rawalira.

⁸ Pene vuavuami vogo galagala vagi genai, taunilimalima na au Tamaku gevega-rageana, e gomi maki au geku melo taunataunarai pio ago.

⁹ Tamaku na au eulamagikuna gelegelenai, au na gomi maki aulamagimina. Vanagivanagi au geku ulamagi aonai pio talu.

¹⁰ Pene au geku rova kilara pio kwalanara genai, gomi au geku ulamagi aonai pio talu, gelegele au Tamaku gena rova kilara akwalanarana, ne ia gena ulamagi aonai ataluna vetaina.

¹¹ Au na ekila gomi pavenimi ganina, au geku verere gomi aomi ai pene mia, pe gomi maki aomi verere na pia vonuvonu-rage.

¹² Au geku rova kilara ea, matotaumi vekarawami ai mataukavami ria pio veulamagi, au na gomi aulamagimina vetaina.

¹³ Gena ulamagi kamu iwavagi talimana, taukavana pakurai gena maguli kwavina ati egapiana, etao-rigoana. Gena ulamagi kamu talimana tau-natauna na voa, irauna ta aikina, nea.

¹⁴ Pene au na rakagau avaikilamina kalara pio kalara genai, gomi au gataku.

¹⁵ Au na gomi vetugunagi talimami ati pana kilagimi, kwalana vetugunagi talimana na gena vele na rakagau ekalaana, ia ati ripana. Na gomi gata napanatiwa, kwalana au Tamaku genana rakagau akamonagirato gaura maparara, gomi warau avega-ripamito.

¹⁶ Gomi na au ati govirigikuto, na au na gomi avirigimito, e avega-rugamito pio ago, vuavuami pio vega-walara, voire namamo pia mia-vanagivanagi. Vovetaina gaurai rakagau

goririrwarana gaura au araku ai Tamaku pio nogia, Tamaku na pene venimi.

¹⁷ Au geku rova kilana gomi avenimina ea, mataukavami ria pio veulamagi-veveni.”

Tanopara talimara na Iesu gena melo georakava-vagirato

¹⁸ “Pene tanopara talimara na pia aorakava-vagimi genai, pio ripa, au georakava-vagikunekuto.

¹⁹ Pene gomi tanopara gena taunilimalima roe pogoro talu, tanopara talimara na pegere ulamagimi, kwalana gomi ira geria taunilimalima gaurai. Na gomi ati tanopara gena taunilimalima. Aikina. Gomi warau avirigimito, etanopara magulina aonana agapi-vagimito. Gaura pakurai tanopara talimara na georakava-vagimina.

²⁰ Avaikilamito kilana pio tugamagi-tagoo: ‘In-agulu talimana ati voina talimana etugunagiana talimana ati pene iwaa.’ Pene au gevegavitivitikuto, gomi maki pia vega-vitivitimi. Pene au geku kila gekwalanarato, gomi gemi kila maki pia kwalanara.

²¹ Iara na ekala ati namara maparara gomi gemi ai pia kalara ganina taunatauna, gomi na au araku gokwalanaana gaurai; kwalana au etugukuto Palaguna ira ati ripara.

²² Pere au ati para vogomai, e ati para vaikilami, ira ati geria rakava. Na ira ewagumona geria rakava na ati geria rava rauparana.

²³ Au eao-rakavakuna talimana na au Tamaku maki eaorakava-vagiana.

24 Pere au na kala irau vagira kalara, talima reketara na rogoti gere kalara gaura, ira nunganu-garai ati para kalara, ira ati geria kala rakava. Na ewagumona ira na vokala irau vagira kalara pege gitara, aonai ira na au maTamaku goti taumai ruala georakava-vagimaina.

25 Na ekalara gewalana kwalana rova aonai getaloato kilana pene taunatauna ulanana. Vokila evetaina ekilana: ‘Au tipo georakava-vagikawakuto, ati kwalanai.’

26 Veveakava Talimana, Veaga Palaguna pene vogomai. Ia kila taunataunara kilagikilagira ulanana, Tamaku genana pene vogomai. Au na gomi gemi ai pana tugua, Tamaku laganai pana talu aonai. Ia na au pene kilagi-matagaiku.

27 Gomi na maki au roe wapiio kilagi-matagaiku, kwalana gomi au ria tataluna tovotovona na vegata gaurai.”

16

1 “Au na ekila avaramina, kwalana ati aririwana gemi kamonagina pio laka-gerevagi.

2 Iuda talimara geria rupu na pia taogerevagimi. Pa, tomana ea evogomaina, talima taa na pene vagi-kwaregami genai, ia mata polu pene kila, ia Palagu vetugunagina eago-veniana.

3 Ekalara gomi gemi ai pia kalara kwalana ira na au Tamaku ati geripaato, e au maki ati geripakuto.

4 Na au na ekila ana vara-kunemi. Pe wailai vou taunilimalima na kalara gemi ai piave kalara genai, ekila pavarami pio tugamagira.

Veaga Palaguna gena inagulu

Tovotovonai au gomi ria roe watataluwai gaurai ekila gemi ati akilagirato.

⁵ Na ewagumona ema tugu-rigokuto Palaguna genai maawaikulena, e taa na ati erenagikuna, 'Goi ravanai oagona?' ati notina.

⁶ Gomi ekilara pavega-ripami gaurai, aomi gevekwalavina e getagitagina.

⁷ Na taunatauna avaikilamina e gomi gemi nama ulanana gomi aomi na alaka-gerevagina, alakana. Kwalana pene au ati pana laka genai, Veveakava Talimana, Veaga Palaguna, gemi ai ati pene vogomai. Na pene au pana laka genai, gemi ai pana tugu-maia.

⁸ E ia pene vogomai aonai, etanopara talimara geria kala rakava e Palagu gena kala rorirori e Palagu na tanopara talimara pene agirorira ganira pene vega-matagai namanamara.

⁹ Geria kala rakava ganina taunatauna, au ati gevega-taunataunakuna.

¹⁰ Palagu gena kala rorirori ganina taunatauna ea, au Tamaku genai aagona, pe ati mapio gita-waiku.

¹¹ E Palagu na tanopara talimara pene agirorira ganina ea etanopara veleno warau eagiroriato.

¹² Gau vogo roe aririwana ana varami, na maparara ewagumona ati gelegele pio ripara e ati pio gapi-ragera.

¹³ Veaga Palaguna, ia taunatauna, pene vogomai aonai, ia na gomi pene vaimi, taunatauna pio ripaa. Kwalana ia ati matotauna gena tugamagi kilara pene kilagira. Aikina. Ia au gekuna pene kamonagira kilaramo pene kilagira. E roe nea vou pia wala gaura pene vega-ripa-kunemi.

14 Ia na au pene vega-rageku, kwalana au gekuna pene gapira kilara gomi pene varami.

15 Au Tamaku gena gau maparara au geku. Vovetaina gaurai pakila, 'Ia na au gekuna pene gapira kilara gomi pene varami.' ”

“Gemi aovitiviti verere ai pia ago”

16 “Lagani ati rau aonai, gomi na au ati pio gitaku, e lagani ati rau mulinai, mapio gitaku. [Kwalana au Tamaku genai aagona.]”

17 Ne gena melo reketa matotauria aoraimo gekilakilato, negetiwato, “Ia e rakagau ekilagiana, netina, ‘Lagani ati rau aonai au ati pio gitaku, e lanagani ati rau mulinai mapio gitaku,’ e ekilana, ‘Kwalana au Tamaku genai aagona?’ ”

18 Vovetaina gaurai gekilato, “Ia e rakagau ekilagiana, netina, ‘Lagani ati rau’ netina? Ita ati taripana ia na rakagau ekilagiana!”

19 Iesu eripato, gena melo geria ririwa ia renagia negetiiwai, gaurai ia na evaikilarato, netiwato, “Gomi matotaumimo aonai au na rakagau pakilagia veineveinena gokalaana, ei? Au pakila, ‘Lagani ati rau aonai ati pio gitaku, e lagani ati rau mulinai mapio gitaku,’ napatiwa ganina gotavuana?”

20 Taunatauna avaikilamina, gomi pio tagi e pio tagi-wanonowanono, na tanopara talimara pia verere. Gomi pio aovitiviti, na gemi aovitiviti verere ai pia ago.

21 Gare ta melo ene vega-walaa ulanana, evitivitina, kwalana gena gapi orana pekwara. Na

melo e walana aonai, genai vovitiviti etugamagilekwalekwaana, kwalana melo ta tanoparai warau pevega-walaa vererena.

²² Gomi maki vovetaina: Ewagumona goavivitiviti, na au na mapana gita-waimi, pe mapio verere. Talima taa na gomi gemi verere ati gelegele gemina pene gapi-vagia.

²³ E votoma gomi na au gau kwauta ati pio nogiku. Taunatauna avaikilamina, au araku ai rakagau pio nogira gaura maparara, au Tamaku na pene venimi.

²⁴ Pene vogomai ewagomona, gomi na au araku ai gau ta rogoti goro nogia. Au araku ai pio nogi, ne pio rawali; pe aomi verere na pia vonuvonurage.”

Iesu na tanopara gena tiavu evega-ketoato

²⁵ “Ekilara au na gomi gemi parapore ai akilagirana, na toma kapirai parapore ai ati pana vaikilami. Kapinai vou au Tamaku valina gemi pana kilagi-matagai-namanamaa.

²⁶ Votoma pene kwara aonai, gomi au araku ai pio noginogi. A au ati akilana, au na gomi pakumi ai Tamaku pana nogia;

²⁷ kwalana Tamaku matotauna na gomi eulamagimina. Gomi eulamagimina, kwalana gomi na au goulamagikuna, e govega-taunataunakuna, au Palagu genana avogomaito.

²⁸ Au Tamaku lagana na etanoparai amarigoto. Ewagumona etanopara araokwaniana, Tamaku genai maawaikule-waina.”

²⁹ Gena melo na gevaikilaato, negetiwato, “Og-itaana, ewagumona goi okila-matagai-rorirorina, ati oparaporena.

³⁰ Ewagumona ai garipa-rorirorina, goi gau maparara ripamu. Talima taa na ene renagimu netina verenagina maki, goi na oripa-kuneana. Gaura pakurai gavega-taunataunamuna, goi tau-natauna Palagu genana ovogomaito.”

³¹ Iesu na evega-gelerato, netiwato, “Ewagumona vou govega-taunataunakuna, ei?

³² Taunatauna, tomana evogomaina, warau pekawara, gomi pio raka-lovolovo, kwapurakwapura gemi ririwa rakarai pio raka, na au gere-gaku pio raokwani-guilagiku. Na au ati geregaku, kwalana Tamaku au lagaku ai.

³³ Au aririwana, au geku ai pio kwalanakau, pe au geku ai maino pio gapia ulanana, au na ekila gomi pavarami. Etanoparai gotaluna aonai, vitiviti pio rawali. Na pio tiliga! Au na tanopara gena tiavu agunuato.”

17

Iesu gena rapali

¹ Iesu vovetaina ekila-gatuto mulinai, ealirageto, kupa egitaato, ne ekilato, “Tamaku orana ea. Natumu maeka ralema iwavagina ono vega-matagaia, pe Natumu na goi maekamu ralemana iwavagina maki pene vega-matagaia.

² Kwalana goi na ia rorirori oveniato, taunilimalima maparara ia gena vegitatago kapulenai pia talu. Pe goi na ia oveniato talimara maparara maguli vanagivanagi pene venira.

³ Maguli vanagivanagi ea: Maguli vanagivanagi pia gapia talimara maparara pia ripa, Palagu taunataunamu goi gregamu kwanilova, e Iesu Keriso pia ripaa. Iesu Keriso goi na otuguato tanoparai.

⁴ Au na goi tanoparai pavega-ragemu. Goi na ovenikuto pana kalaa notiwato inaguluna warau pavega-gugulua.

⁵ Tamaku, tanopara rogotina ere vetina e au maki goi goti roe voa aonai, au geku ai maeka ralema iwavagina emiawai. Ewagumona aririwana, vomaeka ralema iwavagina goi mato-taumu wailamu ai geku ai ono vega-matagaia.”

Iesu gena melo geria erapalito

⁶ “Tanopara magulina aona na ogapivagirato, ne ovenikuto talimara geriai goi avegamatagaimuto. Ira goi gemu taunilimalima, goi na au ovenikuto. Ira na goi gemu kila gekwalanaato.

⁷ Ewagumona ira pege ripa, goi na ovenikuto gaura maparara goimo gemuna gevogomaito.

⁸ Kwalana goi na ovenikuto kilara maparara avararato. Ira na vokila maparara gegapiragerato, geripa-rorirorito, au goi lagamu na avogomaito. E gevega-taunataunana, au goi na otugu-rigokuto.

⁹ Au ira geria arapalina. Au ati etanopara magulinai getaluna talimara geria arapalina. Na au ovenikuto talimara geria arapalina, kwalana ira goi gemu taunilimalima.

¹⁰ Au geku taunilimalima maparara goi gemu taunilimalima. E goi gemu taunilimalima maparara au geku taunilimalima. E ira geriana au

araku gevega-rageana, kwalana au geku maeka ralema iwavagina gevega-matagaiana.

¹¹ Au goi gemu ai awatina, etanoparai ati pana talu-awagi. Na ira tanoparai roe wapia talu. Tamaku Veagamu, goi na au ovenikuto talimara goi aramu tiavuna na pono gita-tagora. Pe ira maparara pia kwapuna, ita taura ruala vetaira.

¹² Au tanoparai ira ria roe wagataluwai aonai, goi aramu tiavuna na ira agita-tagorawai. Goi na au ovenikuto talimara agitatago-namanamarato, pe ta ati elekwalekwato; pene lekwalekwa talimanamo, taunatauna elekwalekwato, Puka Veaga aonai getaloato kilana vega-taunataunana ulanana.

¹³ Na ewagumona au goi gemu ai awatina. Au tanoparai roea aonai, ekilara pakilagira, au geku verere na ira aora pene vega-vonuvonu-ragera ulanana.

¹⁴ Goi gemu kila au na ira warau aveni-rato. Etanopara magulinai getaluna talimara na geao-rakavagirana, kwalana ira ewagumona ati etanopara talimara, au vetaiku, au ati etanopara talimaku.

¹⁵ Au ati etanopara na pono gapi-vagira rapalina akalaana. Na anogimuna, pono gita-tagora, pe Talima Rakavana, Satani, na ragai pene gapira natina.

¹⁶ Ira ati etanopara talimara, au vetaiku, au ati etanopara talimaku.

¹⁷ Goi gemu kila-taunataunana na ono vega-veagara; goi gemu kila taunatauna.

¹⁸ Goi na tanopara magulinai getaluna talimara nuganugarai au otugu-togakuto gelegelenai, au

na ira maki tanopara magulinai roe gemagulina talimara nuganugarai patugu-togara.

¹⁹ Ira pakurai au matotauku avevega-veagana, pe ira maki pia veaga-taunatauna.”

Iesu erapalito kamonagi talimara maparara geria

²⁰ “Au ati ia gena melo gregaria geriamo arapalina. Aikina. Au ira na vali piave piaa genai, au pia vega-taunataunaku talimara maparara maki geria arapalina.

²¹ Pe ira maparara pia kwapuna, Tamaku, goi au aoku ai otaluna e au goi aomu ai ataluna gelegelena. Vovetai au aririwana, ira maki pia kwapuna, e ita aorai pia talu, pe tanopara magulinai roe getaluna talimara pia ripa, au goi na otugu-rigokuto.

²² Goi na au maeka ralema iwavagina ovenikuto gauna ira avenirato, ira pia kwapuna ulanana, pe ita taura ruala takwapunana vetaina, ira maki pia kwapuna.

²³ Au ira aorai, e goi au aoku ai, pe ira maki pia kwapuna vegata. Ne voanana tanopara magulinai roe getaluna talimara pia ripa, au goi na otugu-maikuto, e pia ripa maki, goi na ira oulamagirana au oulamagikuna vetaina.

²⁴ Tamaku, au geku ririwa kamuna, au ariginai pana talu, au ovenikuto talimara maki au ria, pe vonai paia talu, pe au maeka ralema iwavagina ovenikuto gauna pia gitaa. Vomaeka ralema iwavagina ovenikuto, kwalana au goi na tanopara rogotina oro kalaa aonai vegata oulamagikuto.

²⁵ Tamaku o, goi kala rorirori Palagumu, tanopara magulinai getaluna talimara goi ati geripamuto. A au na goi aripamuto, e au geku melo ea pia ripa, au goi na oma tugu-rigokuto.

²⁶ Goi aramu ira avega-riparato, e roea mapana kilagi-matagaia. Kwalana voanana au oulam-agikuna ulamagina ira aorai pene mia, e au maki ira aorai pana talu.”

18

Iesu vetali talimara na gegapiato

¹ Iesu na vorapali ekilagi-gatuato mulinai, gena melo ria gelakato. Geagoto, Kidron waina na gelaka-vanagito, pene ago kavatai. Vonai araga ta, gena melo ria voaraga aonai gelaka-togato.

² Iudas, Iesu elewaato talimana, maki vokapu ripana, kwalana Iesu magena melo ria vonai toma vogo getanu-kouwai.

³ Vovetaina gaurai Iudas na Roma vetali talimara e Rupu Veaga gitatagona talimara reketa evairato. VoRupu Veaga gitatagona talimara voo Rupu Veaga velera kamura e Parisea talimara na getugurato. Ne voaragai geagoto, makerera, malamepara, e mageria vetali rinagara.

⁴ Iesu ripana kune, ia genai rakagau pia wala gaura maparara, gaurai eagoto geriai, ne erenagirato, netiwato, “Gomi rai gotavuana?”

⁵ Ira gevega-geleto, negetiwato, “Iesu, Nasareta talimana.” Iesu na evaikilarato, netiwato, “Tali-mana au.” Iudas, Iesu elewaato talimana, maki ira ria vonai rugatago.

⁶ Iesu na evaikilarato, netiwato, “Talimana au,” netiwato aonai, ira maparara gekoleto, ne kwano ai geketo-talito.

⁷ Iesu na maerenagi-wairato, netiwato, “Gomi rai gotavuana?” Ne ira gekilato, “Iesu, Nasareta Talimana.”

⁸ Iesu evega-geleto, netiwato, “Au na pavaikilami, talimana au. Pene gomi aumo gotavukuna genai, etalima iotugura, ialaka.”

⁹ Vovetaina ekilato, kwalana ia gena kila tovotovonai ekilagiato kilana pene taunatauna ulanana, netiwato, “Au ovenikuto talimara taa vagi ati akala-lekwalekwaato.”

¹⁰ Aonai Simona Petero gimanai vetali kativana ta. Vovetali kativana einu-vagiato, eavuato, ne Rupu Veaga vena kamuna gena vetugunagi talimana tegana aloripana kavana epati-vagiato. Vovetugunagi talimana arana Malkas.

¹¹ Ne Iesu na Petero evaikilaato, netiwato, “Goi na nevetali kativana ponao aonai ono ura togaa! Au Tamaku na peveniku vitiviti kaperina ati pana niua, ei?”

Iesu Anas genai gevaiagoato

¹² Ne vetali talimara kuneagira talimana e Iuda talimara geria Rupu Veaga gitatagona talimara na Iesu gegapiato, ne geligoligoato,

¹³ ne Anas genai gevaiago-kuneato, kwalana Anas ia Kaiapa gena tegama. Kaiapa na Anas natuna vavinena egarawaato. Kaiapa ia Rupu Veaga vena kamuna volaganinai.

¹⁴ Kaiapa na Iuda talimara egavu-tinarato, netiwato, “Namana talima kwapunamo taunilimalima maparara pakurai pene kwarega.”

Petero na Iesu eopa-tagoato

Mataio 26:69-70; Mareko 14:66-68; Luka 22:55-57

¹⁵ Simona Petero e Iesu gena melo taa na Iesu gelaka-guiato. Rupu Veaga velenā kamuna ripana ira, Iesu gena melo. Vovetaina gaurai ia maki Iesu ria gevega-lakatoga-kourato, Rupu Veaga velenā kamuna gena numa kanana aonai Kota kapunai.

¹⁶ Na Petero kana vanagina mulinaimo erugato. Iesu gena melo, Rupu Veaga velenā kamuna na eripaato melona, maewaikuleto, ne kana vanagina egita-tagoawai vavinena evevaikilaato, Petero evaitogaato.

¹⁷ Ne kana vanagina egita-tagoato vavinena na Petero evaikilaato, netiwato, “Goi maki etalima gena melo ta, ei?” Petero evega-geleto, “Aikina, au aikina.”

¹⁸ Vokapu nakula na egapiato, gaurai vetugunagi talimara e Rupu Veaga gitatagona talimara na kalova ta gekalaato. Ne vokalova geruga-gegelagiato, etunurawai. Petero maki ira lagarai erugato etunuawai.

Rupu Veaga velenā kamuna na Iesu erenagiato

Mataio 26:59-66; Mareko 14:55-64; Luka 22:66-71

¹⁹ Voorai Rupu Veaga velenā kamuna na Iesu erenagiato, Iesu gena melo e gena vevega-ripa everenagi-agirato.

20 Iesu na evega-geleato, netiwato, “Au taunilimalima gutuma wailarai akila-matagaito. Au vanagivanagi Iuda talimara geria rupu ai e Rupu Veaga aorai avevega-ripawai, e Iuda talimara gelaka-koukouna kapurai, au ati akila-veavugato.

21 Rakagau gaurai au orenagikuna? Au gekamonagikuto talimara ono verenagira, ira ripara au na rakagau akilagirato.”

22 Iesu vovetaina ekilato gaurai, Rupu Veaga gitatagona talimana ta ia laganai eruga-tagowai, ia na Iesu wailana evaleato. Ne Iesu evaikilaato, netiwato, “Goi e Rupu Veaga velenā kamuna nevetaina ovaikilaana?”

23 Iesu na evaga-geleato, netiwato, “Pene au na kila rakavana ta pakilagia genai, ono kilagia, arigi kila rakavana! Na pene au pakila-taunatauna, rakagau gaurai povaleku?”

24 Ne Anas na Iesu maligoligona roe voa Rupu Veaga velenā kamuna Kaiapa genai etugu-agoato.

Petero na Iesu maeopatago-waiato

Mataio 26:71-75; Mareko 14:69-72; Luka 22:58-62

25 Simona Petero kalovai roe waetunuawai. Ne kalova laganai geruga-kouto talimara na gere-nagiato, negetiwato, “Goi maki ia gena melo ta, ei?” Petero eveopa-tagoto, netiwato, “Aikina, au aikina.”

26 Rupu Veaga velenā kamuna gena vetugunagi talimana ta Petero na tegana epati-vagiato talimana gena talima ta, ia evaikilaato, “Au atugamagina, goi maki ia goti voaraga aonai noopagitamū, pa?”

27 Petero maeveopatago-waiato, atilovana kokoloku ekogoto.

Iesu Pilato wailanai

Mataio 27:1-2; 27:11-14; Mareko 15:1-5; Luka 23:1-5

28 Ne Iuda talimara na Iesu Kaiapa lagana na gevaiagoato Roma geria kavana gena numa kamunai. Voo warau elagani-maamamaawai. Iuda talimara ati geririwato, Roma geria kavana gena numai pia laka-toga, kwalana gekilato, ira pia vealeva-tago. Ira geria ririwa Pasova velekwana pia gania vegata.

29 Gaurai Pilato elaka-piatito ira geriai, ne evaikilarato, “Etalima pogo vaimaia gena kepi kwalana rakagau?”

30 Ira na gevega-geleato, negetiwato, “Pere ia kala rakavara ati pere kala genai, goi gemu ai ia ati pagara vogomai-agia.”

31 Ne Pilato na evaikilarato, netiwato, “Iogapia, ioago-agia, ne gemi rova ekilana gelegelenai iove agiroria.” Vovetaina gaurai Iuda talimara na Pilato gevaikilaato, negetiwato, “Ai gema rovana rorirori ati evenimaina, talima ta paia vagi-kwaregaa.”

32 Eia ewalato ganina, Iesu rakavetaina pene kwarega ekilagiato kilana pene taunatauna ulanana.

33 Gaurana Pilato numa kamuna aonai maelakatoga-waito, ne Iesu ekeaato, erenagiato, “Goi Iuda talimara geria king pa?”

34 Iesu na evega-geleato, netiwato, “Goi nevetaina au ovaikilakuna matotaumu aomu tuga okilana pa talima reketa na pege vaikilamu kilana?”

³⁵ Pilato evega-geleto, netiwato, “Pe, au Iuda talimaku ei? Goi gemu tanopara talimara na e Rupu Veaga velera na pege vaimaimu, au pegema veniku. Goi raka kepi okalaato?”

³⁶ Iesu na evega-geleato, netiwato, “Au geku Basileia ati etanopara gena. Pere au geku Basileia e tanopara aonai pere mia e pere ruga genai, au geku vetugunagi talimara pegere kuliiti, Iuda talimara ria pegere galama, e talima ta maki ati gelegele, Iuda talimara gimarai pere taoku. Na au geku Basileia ati etanopara aonai emiana.”

³⁷ Pilato na vovetaina gaurai Iesu erenagiato, netiwato, “Goi vele pa?” Iesu evega-geleto, netiwato, “Goi okilana au vele notina ne tau-natauna okilana. Au tanoparai ama walato gan-ina taunatauna, taunatauna pana vega-matagaia ulanana. Taunataunai gemagulina talimara maparara na au karoku gekamonagiana.”

³⁸ Pilato ekilato, “Taunatauna rakagau?”

Iesu pene kwarega kilana

Mataio 27:15-31; Mareko 15:6-20; Luka 23:13-25

Vovetaina ekilato mulinai, elaka-piatito Iuda talimara geriai, ne evaikilarato, netiwato, “Au na etalima genai kepi ta ati parawalia.

³⁹ Na gomi gemi kala ta evetaina, Pasova velek-wana tomanai, tipura talimana ta pana luga-vagia. Gaurana gomi gorirwana au na Iuda talimami gemi vele ana tugu-atia pa?”

⁴⁰ Na ira maparara gelailaito, negetiwato, “Aik-ina! Ia ragaina! Na Barabas.” A Barabas ele-mawai e evagivagiwai gaurai gevega-tipuraato.

19

¹ Vovetaina gaurai Pilato na Iesu egapiato, vetali talimara pa soldia evenirato, ne gekwariato.

² E soldia na walokoko makalana gauna gevaturokurokuato, kraon vetaina, ne Iesu repanai gekou-kauato. E rapuga mogana kalovakalovana na gevega-rapugaato.

³ Ne wailanai gelaka-kavito, ne gevaikilaato, negetiwato, “Iuda talimara geria King, toma namana!” Ne wailana gevaleato.

⁴ Pilato maelaka-piatito Iuda talimara geriai, ne evaikilarato, netiwato, “Iogitaa, au na ia gomi wailami ai ama vaiatiana ganina ana vegaripami, au na ia genai kepi ta ati parawalia.”

⁵ Ne Iesu ema laka-piatito, repanai kraon koukau, walokoko makalana gevatuato gauna, e rapuga kalovakalovana maki roe waerogagitagowai. Ne Pilato na Iuda talimara evaikilarato, netiwato, “Iogitaa, talimana ea.”

⁶ VoRupu Veaga velera kamura mageria vetugunagi taura na gegitaato aonai, geparalato, negetiwato, “Iosatauroa! Iosatauroa!” Ne Pilato na evaikilarato, netiwato, “Gomi matotaumi na ioago-agia, e iove satauroa, kwalana au na ia genai kepi ta ati parawalia.”

⁷ Iuda talimara na gevega-geleato, negetiwato, “Ai magema rova, ai gema rova ekilana, ia pene kwarega vegata, kwalana ia matotauna Palagu Natunai pevekilagi.”

⁸ Pilato na vokila ekamonagiato aonai, ekalirakavato.

9 Ne numa kamunai maelaka-togato, ne Iesu evaikilaato, netiwato, “Goi ravanana ovogomaito?” Na Iesu na ati evega-geleato.

10 Ne Pilato na evaikilaato, netiwato, “Goi ati oririwana au pono vega-geleku ei? Goi ati ripamu au mageku tiavu goi pana satauromu e mageku tiavu goi pana luga-vagimu?”

11 Iesu evega-geleto, netiwato, “Pere Palagu na kupa na goi tiavu ati pere venimu genai, ewagumona au goi gemu tiavu kapulenai ati para ruga. Gaura pakurai, au egapikuto goi gimamu ai etaokuto talimana, gena rakava kamu iwavagi.”

12 Pilato na vokila ekamonagiato, ne raupara etavuwai, gena ririwa Iesu pene luga-vagia. Na Iuda talimara roe wagemelailaiwai, negetiiwai, “Pene goi na etalima pono luga-vagia genai, goi ati Kaisara gatana. Rai talima matotauna evekilagina vele netina, ia na Kaisara, Roma geria vele, ekilagi-piatogaana.”

13 Pilato na vokila ekamonagiato, ne Iesu ema vaiatiato, ne eagoto, Kota ekamonagiana talimana gena tanukau ai evetanukauto. Vokapu “Vatu Kalakauna” negetiiwai. E Heberu karonai “Gabata.”

14 Votoma Pasova velekwana ulanana kalamaavu tomana, ora gauna 12 koloko warau egapiato. Ne Pilato na Iuda talimara evaikilarato, netiwato, “Iogitaa, gemi vele ea!”

15 Na ira geinalato, negetiwato, “Iokaliagia! Iogapi-pakaa! Iove satauroa!” Pilato na maerenagirato, netiwato, “Gemi vele ana satauroa, ei?” Rupu Veaga velera kamura gevega-geleto, negetiwato, “Kaisara gereganamo ai gema vele,

mavele poluna ta aikina.”

¹⁶ Gaura pakurai Pilato na Iesu ira gimarai etaokauato pia satauroa ulanana.

Iesu gesatauroato

Mataio 27:32-44; Mareko 15:21-32; Luka 23:26-43

Ne vetali talimara na Iesu gegapiato, geva-iaogoato.

¹⁷ Iesu gena satauro evua-itiato, elaka-piatito, eagoto kapu arana “Repa Gavana Kapunai” Heberu karonai vokapu arana “Gologota”

¹⁸ Vokapu ai ira na Iesu gesatauroato talima ruala ria; ta kavatai, ta kavatai, Iesu nuganugai.

¹⁹ Pilato na kila reketa mara revareva kwatunai etalorato, ne satauro kukunai genaero-kauato. Etalorato kilara ea, “IESU, NASARETA TALIMANA, IUDA TALIMARA GERIA VELE.”

²⁰ Vokila Heberu karonai, e Roma karonai, e Grik karonai etalorato. Iesu gesatauroato kapuna vanuga kamuna laganai, gaurai Iuda talimara gutuma na vokila geagiato.

²¹ Ne Rupu Veaga velera kamura na Pilato gevaikiaato, negetiwato, “ ‘Iuda talimara geria vele’ ragai ono taloa, na evetaina ono taloa, ‘Ia ekilato, au Iuda talimara geria Vele.’ ”

²² Pilato na evega-gelerato, netiwato, “Rakagau au na pataloo kilana pataloo vegata.”

²³ Vetali talimara na Iesu gesatauroato mulinai, gena rapuga gegapirato, kava vativati gekalarato, ne vetali talimara na geria kwapurakwapura gegapito, vega-kapule rapugana geraokwaniato.

Kwalana vega-kapule rapugana ia rapuga kwa-puna namo getuliato. A ia ati rapuga kinikinira getuli-koukourato vou gekalaato rapugana.

²⁴ Vovetaina gaurai matotauria nuganugarai gekila-koukouto, negetiwato, “Ragai ita ralea, na iru ulana ta ita kalaa, pene iru talimana na vo-rapuga pene gapia.” Ekala gekalaato ganina tau-natauna, Puka Veaga aonai getaloato kilara pia taunatauna ularana, evetaina ekilana, “Au geku rapuga ira vekarawarai gewarerato, e au geku rapuga ularana iru ulana ta gekalaato.” Vovetaina gaurai vetali talimara na vokala gekalarato.

²⁵ Iesu gena satauro kwalanai gare vativati geruga-tagowai: Iesu tinana, e Iesu tinana vavine kavana, e Maria, Klopa garawana, e Maria, Mag-adala garena.

²⁶ Iesu na tinana e eulamagiawai melona vonai rugatago egitarato, ne tinana evaikilaato, netiwato, “Natumu melona nea.”

²⁷ E gena melo evaikilaato, netiwato, “Tinamu nea.” Votoma na vegata, Iesu gena melo na Iesu tinana gena numai evaiagoato, ne egita-tagoawai.

Iesu gena kwarega

Mataio 27:45-56; Mareko 15:33-41; Luka 23:44-49

²⁸ Voia mulinai Iesu eripato, gena inagulu maparara warau pevega-aikira. E Puka Veaga aonai getaloato kilana pene taunatauna pakurai netiwato, “Au nanuna pekalaku.”

²⁹ Vine nanuna mamakina makwagutu na vonai miatago. Nanu romagina gauna vine nanuna mamakina aonai getuguraiato. Vine na-

nuna mamakina na evonuto, ne isopo ragana kwalunai gekwanu-kauato, ne getugu-rageato, Iesu pipiganai getao-kauato.

³⁰ Iesu na vovine nanuna mamakina eniuato, ne ekilato, “Peaiki.” Repana egelo-rigoto, ne tau-niparana na ia palaguna elaka-vagito, ekwaregato.

Soldia taa na Iesu penipenina ekwanuato

³¹ Votoma kala-maavu tomana, kwalana pene lagania voo Tapati veagana kamuna ta Pasova velekwana tomara aorai. Gaura pakurai Iuda talimara ati geririwato, voTapati veagana kamunai kwarega talimara tauniparara satauro kukunai pia mia-tago. Vovetaina gaurai Pilato genogiato, Iesu e votalima ruala gagera pia kwari korura, ne satauro kukura na pia gapi-rigora.

³² Gaura pakurai vetali talimara gevogomaito, ne gesatauro-kuneato talimana gagenā gekwari-koruato, talima vega-rualana Iesu goti gesatauroato maki vovetaina gekalaato.

³³ Na Iesu genai gevogomaito aonai, Iesu gēgitaato warau ekwaregato, gaurai gagenā ati gekwari-koruato.

³⁴ A vetali talimana taa namo Iesu penipenina kolovana ekwanuato. Ne veganamo ekwanuato kapuna na rala e nanu gevepopo-atito.

³⁵ Eia egitaato talimana na evaravaragiato, e ia gena varavara taunatauna. Ia ripana, ia ekilataunataunana, e ia na ekilagi-matagaiana ganina, gomi na maki pio vega-taunataunaa ulanana.

³⁶ Ekala gekalarato kwalana, Puka Veaga aonai getalorato kilara pia taunatauna, netina, “Ia tili-gana ta vagi ati pia gaukorua.”

³⁷ Puka Veaga aonai etaloato kilana ta evetaina ekilana, “Penipenina gekwanuato talimana genai mapia poe-rage.”

Iesu getoleato

Mataio 27:57-61; Mareko 15:42-47; Luka 23:50-56

³⁸ Eia mulinai Iosepa, Arimatea talimana, na Pilato enogiato, Iesu tauniparana pene gapia ulanana. Pilato na rorirori eveniato, ne eagoto, Iesu tauniparana eve gapiato. Iosepa Iesu gena melo taa, na Iuda talimara kalira na ekali-wai, gaurai elaka-veavugawai, gena kamonagi ati evega-matagaiawai.

³⁹ Nikodemo, tovotovonai Iesu genai pogi aonai eagoto talimana, maki eagoto. Ia na muro e aloe gekao-vevilirato mulamulana kilogram gagala toitoi (30) maki egapi-kauato. (Voveiru mulamulana ponana nama iwavagi).

⁴⁰ Ne Iesu tauniparana gegapiato, tauria ruala na rapuga kulokulo namana mamulamulana na gekumuato, Iuda tenera na kwarega talimara gekalarawai gelegelena.

⁴¹ Iesu gesatauroato kapuna maaragana. Voaraga aonai kala kovogana ta vatu na gekoloato, vokala kovogana rogoti gere vetao-agia.

⁴² Votoma voo Iuda talimara geria kala maavu tomana, e vokala kovogana maki kavinagi, gau-rai Iesu tauniparana gegapiato, vonai geve tao-togaato.

20

Kala kovogana kovagona

Mataio 28:1-8; Mareko 16:1-8; Luka 24:1-12

¹ Tapati eaikito mulinai, epetoma toma tovo-tovonai, amoamo elagani maamamaawai aonai, Maria, Magadala garena, kalai eagoto. Ne epoe-agoto, kala vanagina getao-gavuato vatuna gegapi-gerevagiato pakai miatago egitaato.

² Ne eraka-waikuleto, Simona Petero e Iesu gena melo ta, Iesu na eulamagiawai melona, geriai, ne evaikilarato, netiwato, “Velekou kala na pege gapi-pakaa, ita ati ripara ariginai pege taoa.”

³ Ne Petero e Iesu na vomelo gerakatito, kalai geagoto.

⁴ Taura ruala geraka-kouto, na Iesu na vomelo na Petero eraka-kwaniato, kala vatunai eve kwara-kuneto.

⁵ Erupu-talito, ne erune-togato, Iesu gekumuato rapugana kulokulonamo miatago egitaato. Ia tipo erune-togato, na ati elaka-togato.

⁶ Aonai Simona Petero eraka-kwarato, ne elaka-togato kala kovogana aonai, Iesu gekumuato rapugana kulokulona miatago egitaato,

⁷ e Iesu repaana maparana gekumuato mukona egitaato, Iesu tauniparana gekumuato rapugana kulokulona goti ati miakou. Na vomuko ikuiku, pe gerevagi ai.

⁸ Ne Iesu na vomelo evekwara-kuneto tali-mana, maki elaka-togato. Vogaura egitarato, ne evega-taunataunaato.

⁹ Kwalana ira na Puka Veaga aonai evetaloto kilana rogoti gere ripa-taunataunaa, kilana ea: Iesu kwaregana mapene kuliiti-wai.

¹⁰ Na Iesu gena melo ruala magewaikule-waito geria numai.

Iesu Maria, Magdala garena, genai evevega-matagaito

¹¹ Na Maria kala kovogana mulinai etagiwai. Etagiwai aonai erupu-talito, ne erune-togato kala kovoganai.

¹² Aonai aneru ruala egitarato, rapuga kulokulo gerogagito, Iesu gevega-maokoato kapunai tanutago. Ta repana kavanai, ta gagenā kavanai.

¹³ Ne voaneru ruala na gevaikilaato, negetiwato, “Gare, goi rakagau gaurai otagina?” Maria na evega-gelerato, netiwato, “Kwalana au geku Velekou pege gapi-pakaa, au ati ripaku ariginai pegeve taoa.”

¹⁴ Evetaina ekila-gatuto mulinai, epoegegelaigito, Iesu vonai rugatago egitaato. Na Maria ati eripa-rorirorito, voo Iesu erugatagowai.

¹⁵ Iesu na evaikilaato, netiwato, “Gare, goi rakagau gaurai otagina? Goi rai otavuana?” Maria etugamagito, Iesu voaragai einaguluna talimana, gaurai evaikilaato, netiwato, “Velekou, pene goi na pogapi-pakaa genai, ariginai potaoa kapuna ono varaku, pe ana gapia.”

¹⁶ Iesu na evaikilaato, netiwato, “Maria!” Maria eruga-kuleto, ne evaikilaato, Heberu karonai, netiwato, “Rabboni!” Ekila ganina, “Vevega-ripa Tauna.”

¹⁷ Iesu na evaikilaato, netiwato, “Au ragai ono gapiku, kwalana au Tamaku genai rogoti araverage. Na ono ago au walakavaku geriai, pono vaikilara, ‘Au Tamaku e gomi Tamami, e au geku Palagu e gomi gemi Palagu genai averagena.’”

¹⁸ Maria, Magadala garena, Iesu gena melo geriai eagoto, ne evaikilarato, netiwato, “Au na Velekou pagitaa.” Ne Velekou na evaikilaato kilara maparara ira evararato.

Geno melo geriai evevega-matagaito

Mataio 28:16-20; Mareko 16:14-18; Luka 24:36-

49

¹⁹ VoSande'i poginai, voo toma tovoovona epetoma kwapuna aonai, Iesu gena melo numa gautai getanu-kouto. Ira Iuda talimara kalira na, gaurai geria numa vanagina gekana-gavuato. Iesu evogomaito, ira nuganugarai eruga-talito, ne evaikilarato, “Ragai iokali, aomi ai maino ene mia.”

²⁰ Vovetaina ekila-gatuto mulinai, gimana genaerorato e penipenina gekwanuato kapura evega-gitarato. Velekou gegitaato aonai, geverere-rakavato.

²¹ Ne Iesu na ira maevaikilarato, “Ragai iokali, aomi ai maino ene mia! Tamaku na au etugukuto vetaina, au na maki gomi atugumina.”

²² Vovetaina evaikila-gaturato mulinai, agilana evili-kauato geriai, ne evaikilarato, netiwato, “Veaga Palaguna iogapia.

²³ Gomi na gena rakava pio tugamagi-piatogaa talimana, gena rakava Palagu na maki pene tugamagi-piatogaa. A gena rakava ati pio

tugamagi-piatogaa talimana, gena rakava Palagu na maki ati pene tugamagi-piatogaa.”

Iesu Tomas genai evevega-matagaito

²⁴ Na Tomas, Iesu gena melo geriai eagoto tomanai ia aikina. Tomas arana ta Didimas pa Kapa, ia maki Iesu gena melo ta vomelo gagalana ruala aonai.

²⁵ Vovetaina gaurai Iesu gena melo na gevaraato, negetiwato, “Velekou ai na paga gitaa.” Na Tomas ekilato, “Au ia gimana genaerorato kapura pana gitara, e ririka naero gelaka-togato kapura na pana tugu-togaa, e penipenina gekwanuato, kapunana ririku pana tugu-togaa vou, pana vega-taunataunaa.”

²⁶ Toma taula vativati (8) geaikito mulirai, Iesu gena melo numa aonai, e votoma Tomas maki iraria. Vonuma vanagina kanagavu, na Iesu evogomaito, ira nuganugarai eruga-talito, ne ekilato. “Ragai iokali, aomi ai maino pene mia.”

²⁷ Ne Tomas evaikilaato, netiwato, “Tomas, gimaku ono gitara, ririmu enaero kapurai onoma goto-togaa. E gimamu ono tugu-maia, pe ririmu au penipeniku gekwanuato kapunai onoma goto-togaa. Gemu aovoaovo ono vega-aikia, e ono vega-taunataunaku.”

²⁸ Ne Tomas na Iesu evega-gegelekato, netiwato, “Au geku Velekou e au geku Palagu.”

²⁹ Iesu na evaikilaato, netiwato, “Tomas, goi na ovega-taunataunakuna, kwalana pogitaku gaurai. A ati gegitakuna, na gevega-taunataunakuna talimara pia verere.”

Epuka Ioane na etaloato ganina rakagau

³⁰ Iesu na vegailia irau vagira vogo gena melo wailarai ekalarato. Na voira e pukai ati atalorato.

³¹ A eira atalorato kwalana, gomi na Iesu pio vega-taunataunaa, ia taunatauna Keriso, Palagu Natuna. Pene gomi na ia pio vega-taunataunaa genai, ia aranai maguli vanagivanagi pio vaia.

21

Iesu gena melo taulatoi kwapuna (7) geriai evevega-matagaito

¹ Voia mulinai Tiberia kovuna pipinai Iesu gena melo geriai evevega-matagaito. Vonai evetaina evevega-matagaito:

² Simona Petero; Tomas, arana ta Didimas pa Kapa; Natanaela, Kana vanugana talimana, Kana Galileia tanonai; Tepetaio natuna ruala; e Iesu gena melo ruala; maparara vonai getanu-kouwai.

³ Ne Simona Petero na evaikilarato, netiwato, “Au kovu ai vetavu aagona.” Reketa, gekilato, “Ai maki goi ria tawatina.” Ne taura taulatoi kwapuna gelaka-piatito, geagoto, gati ai gever-agekauto, ne geve vetavuto. Na vopogi maparana aonai magani ta vagi ati gerawaliato.

⁴ Amoamo valiguna Iesu kovu taitarinai eruga-tagowai; na gena melo ati geripa-rorirorito voo Iesu eruga-tagowai.

⁵ Ne Iesu na evaikilarato, netiwato, “Natuku, gomi gemi ai magani keita nea pa?” Ira na gevega-geleato, negetiwato, “Aikina.”

⁶ Ne Iesu na evaikilarato, netiwato, “Leke gati ripana kavana na iopia-rigoa, nenai magani taarana pio rawalira.” Leke gepia-rigoato,

ne maia goli-rage-waia negetiwato aonai gerolo-rage-kavaato metau panipani, kwalana magani vogo galagala vavagi geleke-gavurato gaurai.

⁷ Iesu na eulamagiawai melona. E melo na Petero evaikilaato, netiwato, “Goi voma Velekou.” Simona Petero na vokila ekamona-giato, “Voma Velekou.” Veganamo gena rapuga eraka-rogiato, ne kovu ai epavuraito. Vora-puga, einaguluwai gaurai egaivagiato.

⁸ Na Iesu gena melo reketa gati na vou geleva-agoto. Voleke mamaganina maki gerolo-kauato. Kwalana ira na leke gepia-rigoato kapuna e taitari vepakara ati rau, mita tinavuna (100) vetaina.

⁹ Kone ai gevetoga-rigoto aonai, gepoe-agoto kalova veagala gegitaato, e magani kalovai taokau gegitarato, e pereti reketa maki vonai miatago.

¹⁰ Iesu na evaikilarato, netiwato, “Gomi na leke ai pogo gapira maganira reketa iovuamaira.”

¹¹ Simona Petero gati ai eragekauto, ne leke kone ai erolo-rageato. Voleke magani kamura na evonuto, vomagani kamura maparara tinavu kwapuna gagala imaima e toitoi (153), vogo galagala vavagi, na leke ati everaletto.

¹² Iesu na evaikilarato, netiwato, “Iovogomai, iomai-ganigani.” Iesu gena melo taa na evetaina ati erenagiato, “Goi rai?” Kwalana ira ripara, voo Velekou.

¹³ Iesu evogomaito, pereti egapiato, ne evenirato, e magani maki vovetaina ekalarato.

¹⁴ E vevega-matagai vega-toitoina gena melo geriai, Palagu na kwarega na evega-kuliiti-waiato

mulinai.

Iesu na Petero maevega-ruga-waiato

¹⁵ Geganigani-gatuto mulinai, Iesu na Petero evaikilaato, netiwato, “Simona, Ioane natuna, goi na au oulamagikuna ulamagina na eira geria ulamagi au geku ai getaoana gauna eiwaana, pa?” Petero ekilato, “Pa Velekou, goi ripamu, au na goi aulamagimuna.” Iesu na evaikilaato, netiwato, “Au geku mamoe natura pono gupura.”

¹⁶ Iesu na maerenagi-waiato, netiwato, “Simona, Ioane natuna, au oulamagikuna, pa?” Petero evega-geleto, netiwato, “Pa Velekou, goi ripamu, au na goi aulamagimuna.” Iesu ekilato, “Au geku mamoe pono gitatago-namanamara.”

¹⁷ Iesu na Petero vega-toitoina maerenagiato; netiwato, “Simona, Ioane natuna, goi na au oulamagikuna, pa?” Petero aona emetauto, kwalana Iesu na vega-toitoi erenagiato, “Goi au oulamagikuna, pa?” Petero ekilato, “Velekou, goi gaura maparara ripamu, e goi ripamu, au na goi aulamagimuna.” Iesu ekilato, “Au geku mamoe pono gupura.”

¹⁸ Avaikila-taunataunamuna, goi malaga valigumu ai, matotaumu na pae kopina kapamu ai okala-kauawai, ne oririwarawai kapurai oogowai. Na goi pono velepara laganinai, gimamu pono tugu-gagavaa ne talima taa na pene kwatua, ne pene vaimu, ati oririwaana kapunai pene vaiagomu.”

¹⁹ Iesu na ekila ekilagiato, Petero pene kwarega kolemana e gena kwarega na Palagu raka pene vega-rage-kamutiwaa, ekilagi-atiato. Ne Petero

evaikilaato, netiwato, “Au muliku ai onoma laka.”

Iesu gena melo ta

²⁰ Petero eruga-kuleto, Iesu na eulamagiawai melona egitaato, mulira na eagowai. Emelo, Iesu ria geganigani-kouwai lavinai Iesu genai egegepekauto, ne erenagiato netiwato, “Velekou, goi pene lewamu talimana rai?”

²¹ Petero na vomelo (pa Ioana) egitaato, ne Iesu evaikilaato, netiwato, “Na Velekou, ia kolemana rakavetaina?”

²² Iesu na evega-geleato, netiwato, “Pene au pana ririwa, ia roe wapene maguli pene ago, au pana waikule-wai, voia rakagau goi gemu ai? Au muliku ai ono mai-laka.”

²³ Ekila pakunai, walakava kamonagi aonai nunganugarai vali erakawai, valina, “Iesu na emelo e ati pene kwarega.” Na Iesu ati ekilato, vomelo ati pene kwarega. Iesu tipo evetaina ekilato, “Pene au pana ririwa, ia pene maguli pene ago, au pana waikule-wai, goi gemu ai voia rakagau?”

²⁴ Iesu na vomelo gauna ea, ekila evaravara-girana e etalorana. Ita ripara, ia gena varavara kilara e taunatauna.

²⁵ Iesu na gau vovogo ekalarato. Pere maparara pegere talora genai, au atugamagina, etanopara maparana pere kei, ati vagi pere gelegele, vopuka maparara pegere tao-koukoura genai.

VEKAPAWAI VALIGUNA
The New Testament in the Kalo Dialect of the Keapara
Language of Papua New Guinea
Nupela Testamen long tokples Kalo long Niugini

Copyright © 2005 The Bible Society of Papua New Guinea

Language: Kalo (Keapara) (Keapara)

Dialect: Kalo

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures. Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2012-01-18

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 28 Dec 2024 from source files dated 31 Aug 2023

0d2a28c6-23b2-5919-8f17-cadd5635ef22